

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX MARCH – KOVO 17, 1994 Nr. 11

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Žvilgsnis į Kauno senamiestį per Nemuną. Priekyje Vytauto bažnyčia. A. Sutkaus nuotr.

NASRAI

Vytautas Landsbergis

Padėtis Rytuose blogėja. Amnestija pučistams diktatūrininkams parodė tikrą jėgų santykį Rusijos dūmoje. Savarankiškoji Žiuganovo kompartija (mat ne SSRS vieningoji, o atsiskyrusi, "tautinė" kaip LKP-LDDP), karingieji Žirinovskio "liberalai", projektuojantys restauruoti ir demokratiškai praplėsti tautų kalėjimą, ir kolchozų nomenklatūros "agrarininkai" pasirodė turį dar daugiau draugų, o vargšai jėlcinistai iš "Rusijos pasirinkimo" nykiai vieniši. Švytėjo uniformuotas būsimas generalisimas, triumfavo prievartinis "susitaikymas" su prievarta. Prezidentui neleista net pačiam skelbti amnestijos (nejau būtų atsisakęs?), bet jam kaip reformininkui pridėta truputį paguodos, amnestuojant ir seniau nuteistus už kapitalizmą.

Balsavimo proporcija 5:2 (252 pritarę Kriučkovo, Lukjanovo, Chasbulatovo, Ruckojaus, Makašovo amnestijai ir 95 nepritarę), tai dabartinis jėgų santykis dūmoje, matyt, blogesnis net sąlyginei demokratijai, negu kai kas išvaizdavo. Ir jis dar gali pablogėti, kadangi mažumos trečdalis (28 iš 95) tedrįso susilaikyti; principingai pasipriešinusiu buvo vos 67.

Nasrai į mus prasivers plačiau, tuo galime neabejoti. Prasiskverbimas per kraują į Balkanus patvirtina, kuris politikos stilius laimi XX a. pabaigos Europoje. Artimasis užsienis nesiriboja buvusia SSRS "teritorija", tai ir Balkanai, – prastarė kiek anksčiau Rusijos užsienio reikalų ministras. Aš nieko nežinau apie NATO ultimatumus, mes nesame toje organizacijoje, – ką tik šaipėsi iš Vakarų jo pavaduotojas. O Rusijos generolas trumpai drūtai bumtelėjo: "Tai ne jūsų įtakos zona" (atseit mūsų, dinkit). Ant stalo jau padėtas p. V. Žirinovskio "naujosios Europos" žemėlapis, ir jame ant Balkanų "sobstvenno-ručno" angliškai užrašyta: Jungtinės Tautos, lauk!

Tai išmėginimas, ar ko dar verti Vakarai. Tas išmėginimas gali būti lemtingas ir Lietuvai ypač jei patys miegame. Ne veltui po ankstesnių SSRS projektų pritaikyti mums dar vieną "Karabachą" arba "Gruzijos modelį" p. A. Kozyrevas yra jau Rusijos vardu pasakęs, jog Baltijos šalyse galimas "jugoslaviškas variantas". Tokie politikai žodžių ne tik nemėto, bet rūpestingai išdėsto laike ir erdvėje, pratina prie jų. Kaip ir prie konfliktų su Rusijos kariš-

kiais Latvijoje, Estijoje, Lietuvos geležinkelyje, ne-susipratimų ore, jūroje. Arba – prie mažųjų traukimosi, politinio pasidavimo.

Latvius ir estus privertė neva svarstyti, ar jie tikrai buvo okupuoti. Lietuvoje prie to einama per nomenklatūros godumą žemei – gal įteisinkim Liaudies Seimą?

Tuo tarpu rytuose nuo mūsų mėginama užbaigti gorbačiovinį "atnaujintos federacijos" procesą. Ukraina galutinai žlugdoma ekonomiškai, ir rinkimai ten nieko gera nepriklausomybei, Europai, Lietuvai nežada. Moldova jau sutinkanti įteisinti Rusijos okupacinę 14-ąją armiją, prezidentas pritarė stojimui į NVS. Baltarusijai pasiūlyta užbaigti ekonominę, karinę sąjungą ir pasirinktą rublio zoną tiesioginiu **susijungimu su Rusija!** Opozicija ten protestuoja, streikuoja, reikalauja rinkimų – žinoma, ji nekonstruktyvi. Kai pamąstai apie šalį, kuri jau turėjo atsispausdinusi Vakaruose savo tikrus pinigus – talerius, o "nutarė" net laikinuosius Litbelo miškų žvėrelius vėl išsikeisti į rublius, imi suvokti ir mūsų lito vilkinimo ir kompromitavimo istorijos papildomas potekstės. Juk buvo siūlymų dar likti naudingoje rublio zonoje – su visa milžiniška jo infliacija, kurią LDDP dabar aiškina naivuoliams kaip Lietuvos pinigų inflia-

ciją, atseit "sąjūdininkams" blogai valdant. Ko gera, ir čia išsprūdom paskutinę akimirką, jau brisdami per 1992-ųjų rudens rinkimus. Bet asocijuota narystė NVS mums tebėra parengta, vis dar blaškomės jos energetinėse, mafinėse, geležinkelių ir karinio tranzito kilpose.

Rusijos resovietizacija, tie vis plačiau besizijojantys nasrai – mums dar pavojingesnė, negu vien Lietuvos. Tebesame pernelyg artimi savo blogybėmis, pernelyg susieti, todėl kiekvienas blogėjimas ten tepaskatina mus žiūrėti savikritiškai – o kaip yra Lietuvoje? Ar pajėgiame kiek nutolti geresne kryptimi?

Rusijos pučistų amnestiją turėjo sinchroniškai palydėti tokie patys veiksmai Lietuvoje. Antai Prezidento malonės komisija kaip tik užvakar svarstė P. Aleknavičiaus prašymą. Atidėjo, bet juk būtų buvęs nuostabus sutapimas su Žirinovskio džiūgavimu Maskvoje. Gera kažkas Lietuvoje dirba, esam labai ir labai artimas užsienis.

Valdančioji partija bei pavieniai valdantieji kai kada atrodo nesusivokiantys – manipuliuojami, kai kada entuziastingai varinėjantys po aikštę rusišką kamuolį. Ar tuo būdu ėriukiškai "nerziname" vilko baisininko, o gal "remiame Rusijos demokratų"?

Ne, satelitinis pataikavimas ir konformizmas maitina blogesniąją Rusiją, žlugdo jos demokratiją. Tą dar paskutiniu metu sovietmečiu tekdavo kantriai ir vos ne beviltiškai aiškinti Vakarų politikams: jei norite remti Gorbačiovą, spauskite Gorbačiovą!

Rusijos demokratija prasidės ne iš vidaus, o nuo civilizuotų santykių su kaimynais. Kol tuos santykius nuodija kelių šimtmečių imperializmo galvosėnos ir elg-

senos tvaikas, demokratijos Rusijoje niekas nesukurs. "Demokratinė imperija" skambės kaip Vakarams kabinėjamo makaroninio požiūrio ir jų naivumo kritika, kaip naujasis prorusiškas utopizmas – tai yra dar vienas negalimas dalykas.

Atrodė, tą buvo supratęs 1990 m. vasarą – ir dar apie dvejus metus – Rusijos vadovas B. Jelcinas, todėl su spėjome laimėti svarbių išsilaisvinimo sutarčių ir didelių žingsnių. Nežinia, ar suprato Vakarai, jog nestabdydami Rusijos ekspansijos neparemia, nepratęsia, o priešingai, laidoja Rusijos demokratiją.

Bet Lietuvoje kai ką turėtume geriau suprasti. Ištiestą Vakarų ranką – greičiau kurkite karinio bendradarbiavimo batalioną, padėsime, nedelsdami renkite Europos Sąjungos asocijuotos narystės sutartį ir įstatymines sąlygas! – turėtume priimti atvirai ir sparciai, ne pakaušius kasydamiesi ir į Maskvą dairydami, ne brangumais ar Vakaraais gąsdindami.

Turėtume suprasti, koks pavojingas nepriklausomybei gali tapti vienpartinės diktatūrinės ir engiančios valdžios įvaizdis. Žmonių depresija su daugybe savižudybių, nusivylimas ir abejingumas, o kita vertus, provokuojantys valdžios veiksmai, gilinantys visuomenines priešpriešas.

Turėtume ieškoti dialogo, šio tokio bendro vardiklio, nacionalinių interesų pirmenybės.

Jeigu LDDP dar pajėgi apriboti grupės draugų apetitus, ji turėtų matyti savo vienpartinio valdymo pagundų ir nekompetencijos pavojus, nesimėgauti vien valdžia ir turto pasidarymo galimybėmis, netolti galutinai nuo demokratijos į oligarchinę bananinę santvarką.

Kol ne vėlu.

("LA" 94.02.26 Nr. 39)

LR NUOLATINĖ MISIJA JT PRANEŠA

*Misią Jungtinėse Tautose Generaliniam Sekretoriui įteikė LR URM kovo 3 d. pareiškimą dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Latvijos ir Estijos pagal tarptautinės bendrijos reikalavimus, užfiksuotus JTO rezoliucijose ir 1992 m. ES-BK baigiamajame dokumente. Pareiškimas bus paskleistas kaip oficialus JT dokumentas.

*Misiąs patarėja G. Damašytė susitiko su JT Socialinės politikos ir vystymo departamento vedėju pavaduotoju A. Krasovskiu ir jo padėjėju A. Vinokuru. Ši neseniai iš Vienos į Niujorką perkelta įstaiga mezga glaudesnius darbo ryšius su Baltijos valstybėmis, siekiant įtraukti daugiau duomenų apie regiono socialinės politikos prioritetus į JT leidinius.

Girdėta iš Vilniaus

• **RUMUNIJOS PREZIDENTO ION ILIESCU VIZITAS LIETUVOJE.** Kovo 7 ir 8 dienomis Lietuvoje lankėsi Rumunijos prezidentas Ion Iliescu. Vizito metu pasirašyti keturi Lietuvos ir Rumunijos tarpvalstybiniai dokumentai. Prezidentai pasirašė abiejų šalių "Draugystės ir bendradarbiavimo sutartį". Lietuvos pramonės ir prekybos ministras Kazimieras Klimašauskas ir Rumunijos prekybos ministras Cristian Ionescu savo parašais patvirtino investicijų skatinimo sutartį ir du prekybos protokolus. Valstybių vadovų spaudos konferenciją tiesiogiai transliavo Lietuvos ir Rumunijos radijai.

• **DERYBŲ SU NSV ŠALIMIS GRUPĖS POSĖDIS.** Vilniuje, Užsienio reikalų ministerijoje kovo 7 d. įvyko Lietuvos derybų su NVS šalimis darbo grupės posėdis. Darbo grupės nuomone, vadovaujantis tarptautinėmis konvencijomis, turėtų būti parengtos vieningos visoms šalims karinių ir pavojingų krovinių vežimų per Lietuvos teritoriją taisyklės. Susitarta sudaryti ekspertų grupę, kuri parengs įstatymo projektą dėl karinių ir pavojingų krovinių vežimų per Lietuvos teritoriją.

• **KONCERNAS "GAZPROM" SUINTERESUOTAS BALTIJOS RINKA.** Vilniuje pasirašyta 1994 metų prekybos sutartis tarp Valstybinės įmonės "Lietuvos dujos" ir Rusijos koncerno "Gazprom". Lietuvos pusė siekė sutartimi įteisinti tvarką mokėti už jau gautą dujų kiekį, o ne avansu.

Pareikštas ketinimas artimiausiu metu su Lietuva derėtis ir dėl ilgesnio – bent penkiolikos metų – bendradarbiavimo laikotarpio. Sutartyje numatyta, kad 1994 metais Lietuvai bus patiekta iki 2,7 milijardo kubinių metrų gamtinių dujų.

Koncernas "Gazprom", būdamas akcinė bendrovė, tebepuoselėja viltis nusipirkti Jonavos "Azoto", Valstybinės įmonės "Lietuvos dujos" ir kai kurių kitų privatizuojamų mūsų šalies įmonių akcijų.

• **UŽMEGZTI DIPLOMATINIAI SANTYKIAI SU GABONU.** Kovo 3 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje Maskvoje pasirašytas bendras komunikatas dėl diplomatinio santykių užmezgimo tarp Lietuvos Respublikos ir Gabono Respublikos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu dokumentą pasirašė nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Romualdas Kozyrovičius, Gabono Respublikos Vyriausybės vardu – nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Marcel Odongui-Bonnard. Diplomatiniai santykiai užmegzti nereziduojančių ambasadorių lygiu. Gabonas – 89-oji valstybė, su kuria Lietuva atkūrė arba užmezgė diplomatinio santykius.

• **MOTERŲ PROBLEMOS – VYRIŠKAM LIETUVOS MINISTRŲ KABINETUI.** Vyriausybėje bus įkurta nauja pareigybė – Vyriausybės patarėja moterų klausimais. Taip nutarta kovo 3 dieną įvykusiame Lietuvos Ministro Pirmininko Adolfo Šleževičiaus susitikime su Lietuvos moterų visuomeninių organizacijų atstovėmis. Susitikimo dalyvės paaiškino, kad nors moterų organizacijos yra gana skirtingų politinių pakraipų, jos įsteigė bendrą jungtinį Lietuvos moterų komitetą. Komiteto vardu ir pateiktas siūlymas įsteigti naująją pareigybę. Į Vyriausybės patarėjos postą pasiūlyta sociologijos mokslų daktarė Giedrė Purvanekienė. Susitikime su Premjeru kalbėta taip pat apie pasirengimą dalyvauti Pasaulio moterų konferencijoje, kuri 1995 metais vyks Pekine.

• **AR GAUS LIETUVA 25 MILIJONUS DOLERIŲ?** Du Lietuvos energetikos sistemos modernizavimo projektai, kuriems įvykdyti reikia 25 milijonų JAV dolerių, bus pateikti Pasaulio banko tarybai. Projektus įvertino tris savaites Lietuvoje dirbusi Pasaulio banko atstovų misija. Pagal priimtą projektą turėtų būti atnaujinamos vieno Lietuvos elektrinės bloko valdymo bei aptarnavimo ir Mažeikių termofikacinės elektrinės valdymo sistemos. / 19 milijonų JAV dolerių, pagal antrąjį projektą / 6 mil. JAV dol. - modernizuojama Lietuvos elektros tinklų ir informacijos sistema. Jeigu balandžio – gegužės mėnesiais Pasaulio banko Taryba projektus aprobuos ir skirs reikalingas lėšas, tai bus vieni iš pirmųjų Lietuvai skirtų užsienio kreditų, naudojamų ilgalaikėms investicijoms.

• **KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI NEATMETA GALIMYBES IŠKOVOTI DAUGUMĄ SEIME.** Jei būtų normaliai surenkami mokesčiai, visiems pensininkams jų pensijas galima būtų padidinti 30 procentų, teigė trečiadienį spaudos konferencijoje Seime Lietuvos krikščionių demokratų valdybos nariai Julius Beinortas ir Albinas Šimėnas. Beveik ketvirtadalis darbingų Lietuvos žmonių, kurie yra privačių įmonių, ūkių savininkai ar jose dirba, vengia mokėti socialinio draudimo įmokas. Jeigu jie sąžiningai mokėtų, tai visi 910 tūkstančių Lietuvos gyventojų, kuriems skirtos įvairios pensijos, gautų vidutiniškai 140-160 litų per mėnesį, už kuriuos, krikščionių demokratų nuomone, galima būtų realiai pragyventi.

A. Šimėnas sakė nesąs interpeliacijos Vyriausybei šalininkas ir nepritaria jos "vertimui", tačiau pripažino, kad krikščionys demokratai yra parengę principus, kaip valdyti šalį, ir neatmeta galimybės iškovoti daugumą Seime per artimiausius rinkimus.

• **URUGVAJUS IR MALAIZIJA: AMBASADORIAI ĮTEIKĖ SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS.** Kovo 9 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė Urugvajaus Respublikos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasatoriaus Lietu-

Vienybė nėra Izraelio stiprybė

Izraelio vyriausybė vėl pateko į sunkumus. Po Hebrono miesto musulmonų mečetės žudynių, palestiniečiai, net ir tie, kurie neprieštaravo PLO taikos deryboms su Izraeliu, išėjo pikti į gatves demonstruoti. Izraelio kareiviai padeda policijai palaikyti tvarką. Kasdien vis daugiau palestiniečių, mėtančių akmenis, žūva. Korespondentų pokalbiai su įvairių pažiūrų palestiniečiais rodo, kad Washingtono peršamos taikos derybos neduos vaisių. Palestinos Laisvinimo Organizacija reikalauja atimti ginklus iš naujakurių žydų, apgyvendintų okupuotose Vakarų Kranto žemėse. O arabų grupės, kurios iš viso nepritarė Arafato-Rabino deryboms, skelbia, kad dabar prasidės naujakurių žydų persekiojimai ir jų kraujo liejimas.

Mūsų išeivijos spaudoje nekartą teko skaityti, kokie laimingi izraelitai, kad jie tokie vieningi. Tiesa, ta vienybė žydi, kada arabai bando sunaikinti Izraelį arba kur nors pasaulyje prasižada žydų skriaudimas, jų persekiojimas. Bet vis dažniau įvyksta nesusipratimų tarp Izraelio vyriausybių ir išeivijos. Vadinama diaspora nebenori kištis į Izraelio reikalus, nes pastebėjo, kad Izraelio spauda, jo politiniai veikėjai nusiskundžia dėl išeivių pamokslavimų, pamokymų. Gaunasi įspūdis, kad Izraelio politikams

vai Rodolfo Olavartia ir Malaizijos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasatoriaus Lietuvai Mohamed Haron skiriamuosius raštus.

• **DANIJOS GYNYBOS MINISTRO VIZITAS LIETUVOJE.** Su trijų dienų oficialiu vizitu į Lietuvą atvyko Danijos gynybos ministras Hans Haekkerup su žmona, kiti Danijos gynybos ministerijos pareigūnai. Kovo 9 d. aukštasis svečias susitiko su Krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi, Seimo pirmininku Česlovu Juršėnu, Seimo nacionalinio saugumo komiteto nariais. Vėliau Danijos gynybos ministras susitiko su Lietuvos Prezidentu Algirdu Brazausku. Svečiai lankysis Klaipėdoje, susipažins su jūrų flotele.

• **PRIVATIZACIJA: 4444 LIETUVOS ĮMONĖS – JAU NEBE VALSTYBINĖS.** Pirmąją kovo savaitę Lietuvoje privatizuota 5 statybos, 3 prekybos ir 4 buitinio aptarnavimo įmonės, kuriose buvo 1,8 milijono valstybinio kapitalo. Iš viso iki kovo 6 dienos Lietuvoje jau privatizuotos 4444 įmonės, kuriose privatizacijos valstybei priklausė kapitalo už 476,5 mln. litų. Tai 69 procentai visų privatizuotinių įmonių ir 45 proc. viso numatyto privatizuoti valstybinio kapitalo. Šiuo metu privatizuojamos dar 98 įmonės.

• **CENTRO SAJUNGA NORI SUSIPAŽINTI SU SUTARTIES PROJEKTO TEKSTU, BET... TAI YRA VALSTYBINĖ PASLAPTIS.** Kovo 9 d. spaudos konferencijoje Seime Regioninių problemų komisijos ir Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas pareiškė apgailestavimą, kad nesudaro ma galimybė susipažinti su oficialiu Lietuvos ir Lenkijos sutarties projekto tekstu. R. Ozolas pažymėjo, kad yra surinkti šio projekto teksto fragmentai, ir jau vien juose Centro sąjunga siūlo esminių patikslinimų.

Eltos korespondento prašymu komentuodamas šį R. Ozolo nepasitenkinimą Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas pasakė, kad "kol sutartis nėra parafuota ar pasirašyta, ji yra valstybės paslapčių sąrašė, ir tekstas nėra skelbtinas". Dar buvęs Ministras Pirmininkas Aleksandras Abišala 1992 m. rugsėjo 4 d. pasirašė nutarimą "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinę paslaptį sudarančių žinių sąrašo". (V.P.)ELTA

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

tereikia tik išeivių finansinės paramos, dolerių arba investicijų, o kaip gyventi ir kaip tvarkytis pats Izraelis žino. Pastebėta, kad diasporos aktyvistai Amerikoje ėmė vengti sunkesnių uždavinių, bijodami pasirodyti "prastais amerikiečiais dvigubo lojalumo piliečiais".

Daug partijų

Subyrėjusioje Sovietų Sąjungoje ir Europoje gyvena 3.7 mil. žydų. Iš čia dar laukiama daug naujų imigrantų. Komunistiniame pasaulyje jie buvo praverdžiuojami sionistais. Sionas, kaip žinome, yra kalva Jeruzalės mieste, kur stovėdavo karaliaus Dovydo rūmai. Tai simbolinis judaizmo centras. Sionizmas tapo religine partija, kurios uždavinys buvo įsteigti nepriklausomą izraelitų valstybę, ją sustiprinti ir išlaikyti. Nors ir sunku buvo įgyvendinti tokį uždavinį, 1948 m. buvo paskelbtas nepriklausomas Izraelis, kurį tuoj puolė Jordanas ir Egiptas. Sekė 1956 m., 1967, 1973 ir 1978 metų karai, nepriklausomybė buvo apginta, atėjo normalus gyvenimas, kuriame sumenkėjo izraelitų vieningumas. Izraelio politinis susiskaldymas nemažesnis kaip Lenkijos ar mūsų Tėvynės. 1988 metų parlamento rinkimuose Izraelyje kandidatų buvo iškėlusios 27 politinės partijos. Vy-

riausybės, paprastai, būna koalicinės. Daug piliečių reikalauja rinkimų įstatymų reformų. Izraelio prezidentui buvo kelis kartus įteiktos peticijos, reikalaujančios reformų, kurios sustiprintų vyriausybes. Peticijas pasirašė pusė milijono piliečių.

Izraelio vieningumui nemažai kenkia nevienoda piliečių kilmė. Daugumą kol kas sudaro žydai iš Europos ir kitų Vakarų kraštų, vadinami "askenadzi".

Nauji ateiviai

Nuo jų daug skiriasi "šefardai", suvažiavę iš Oriento ir Šiaurinės Afrikos kraštų, kur jie gyveno tarp arabų ir būdavo skriaudžiami ir žeminami. Sakoma kad jų dauguma priklauso dešiniosioms Likudo partijos gruputėms. Tai Menchem Begino ir paskutinio likudininkų partijos premjero Yitzhak Šamiro judėjimas.

Visai naują grupę sudaro tamsiaodžiai žydai iš Etiopijos. Dabar prisideda nauji ateiviai iš Rusijos ir jos buvusios imperijos. Vien 1989 m. tokių naujų ateivių, daugiausia inteligentų, profesionalų atvažiavo 24,660, dar 33,000 atvyko 1990 m. Izraelio imigracijos ir ateivių įjungimo ministerija nespėjo statyti namų ir parūpinti ateiviams darbo. Vienas Rusijos universiteto profesorius apsiėmė universiteto šlaviku dirbti, nes pagėidavo likti "akademineje atmosferoje".

Stiprėja dešinė

Šalia fašistinių pažiūrų Likudo partijos narių, Izraelyje ėmė augti dar radikalesnės grupuotės. Tai buvusio New Yorko rabino Kahanes partija. Jis buvo nužudytas, tačiau paliko daug pasekėjų ne tik Izraelyje, bet ir New Yorke. Paskutinę krizę sukėlęs Hebrono mečetės maldininkų užpuolėjas atvyko Izraelin iš Bruklino. Naujoje gyvenvietėse Izraelyje yra ištisi tokių imigrantų kaimai. Tie dešinieji ateiviai reikalauja imtis politikos, kuri priverstų arabus išsikraustyti iš Izraelio, kur jie sudaro 20 nuoš. gyventojų, o dauginasi greičiau už žydus. Tada būsią lengviau įkurti "Didįjį Izraelį", į kurį bus galima įjungti Judėją, Samariją ir kitas istorines izraelitų žemes, nors dabar jų gyventojai yra palestiniečiai.

Įdomu, jog Amerikoje gyvenantys žydai visada buvo linkę daugiau palaikyti (Nukelta į 6 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Už dūmų uždangos –

MASKVA TEBĖRA IMPERIALISTĖ

Juozas Žygas

Komunistų partiją ir Maskvą nepaprasta laimė lydėjo. Po praėjusio karo, komunistų partija ir NKVD aparatas ne nusikaltėlių, bet teisėjų suoluose sėdėjo. Beveik viso to, kas vyksta dabar, sėkla buvo karą laimėjusiųjų pasėta. Iš to išaugusius karčius vaisius, žinoma, ne tie kurie sėjo, bet pašaliečiai turi valgyti. Nežinia, kodėl tik apie vokiečių ir nacių nusikaltimus tėra kalbama? Gal kam galėtų atrodyti, prie ko čia naciai yra maišomi?

O todėl, kad nacių baubų, bando žmonių budrumą užliūliuoti. Rusai ir jų draugai, vien apie nacių ir jų žiaurumus tekalbėdami, sudarė tokią viešąją opinią, kad rusai yra tikrieji taikos gynėjai. Gerai, kad atsirado Žirinovskis, kuris gal ir amerikiečiams liberalams, šiek tiek akis atidarys. Man patinka ta jo kalbos vieta, kur jis apie Aliaską kalba. Reikia žinoti, kad amerikiečiai dėl Baltijos kraštų, nė piršto nepajudins. Tad tik kalbos apie Aliaską, gali mus į vieną vežimą susodinti. Tad, nors ir labai keista, bet ir Žirinovskis kaip kuomet yra reikalingas. Be to, tai ką Žirinovskis viešai kalba – tai Jelcinas, greičiausia, slapta savo mintyse turi. Tiek vienas, tiek ir kitas yra rusai, tad imperija ir jos išlikimas, jiems abiem beveik vienodai rūpi.

Tik vakariečiai, beveik per prievartą ir užsispyrusiai, ten demokratų ieško. O apie Jelciną "a priori" yra sudaryta nuomonė, kad jis yra beveik vienintelis, kuris Rusiją į demokratiją veda. Tad "demokratijos vardan", ir jo imperialistinių kalbų negirdi. Pavojingiausia yra pavojaus nematyti. Be to, kaip galima turint baimės jausmą, bandyti pasaulio

politiką tvarkyti. Politika yra kaip "pokeris", reikia mokėti blefuoti, taip pat kaip amerikiečiai sako: "kas pirmiau sumirksės". Amerika net turėdama atominės bombos monopolį, bijojo Staliną užpykdyti, taip tas baimės jausmas net iki šios dienos tęsiasi. Tuo tarpu rusai, vienoje rankoje kepurę laikydami, antra pasauliui grąšo.

Dabartinė Rusija, paveldėjusi sovietines imperines tradicijas, į demokratinius rėmus negali įtilpti. Taip, kaip tam lietuviškų pasakų vokietukui, kuris nors ponaitį vaidina ir prie merginų taikstosi, tačiau uodegos paslėpti negali. Tas pat nutinka ir dabartiniams "demokratines" Rusijos vadams. Savo kalbose tiek B. Jelcinas, tiek ir Rusijos užsienio reikalų ministeris Andrej Kozyrev, pasirodo kaip tikri imperialistai. Ir tuo stebėtis nereikėtų. Amerika ir ypač buvusi G. Bush ir dabartinė Bill Clinton administracijos, daro dideles klaidas. Jų manymu, jie remia Rusijoje "demokratines" jėgas, o taip darydami tik imperializmą teparemia.

Visi, kurie tik stebi Rusiją, mato jos agresyvėjančią politiką. Tačiau iš Washingtono, tik raminančius žodžius tegirdime. Tie raminantieji žodžiai, dažnai mus gąsdina, kadangi ir Clintonas bei jo administracija Maskvos propagandą kartoja. Į liūdnai pagarsėjusį Andrej Kozyrevo pareiškimą, kurį jis padarė Stokholme, vakarai tinkamo dėmesio neatkreipė. Nors po to jis aiškinosi, kad savo kalboje jis tenorėjo parodyti tai, kas įvyktų – jeigu Rusijoje demokratija nelaimėtų. O faktinai tai tebuvo vakariečių pasiryžimų zondavimas, kiek toli Rusija gali

SUNKUS KELIAS Į LAISVĘ, BET MES JĮ ĮVEIKSIME

Dr. Birutė Butkienė

Kovo 3-ją Clevelando Pensininkų klubo narių suėjime buvo paminėta Kovo 11-ji – Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo diena. Pranešimą ta proga padarė viešnia iš Vilniaus dr. Birutė Butkienė. Kadangi suėjimo dalyviai pranešimą vertino labai teigiamai, ji pateikiame visiems Dirvos skaitytojams.

Po gražiausių Metų švenčių – šv. Kalėdų, palydų senųjų ir sutikimo Naujųjų Metų, ateina lemiamos mūsų krašto likimui, gražiausios Lietuvos dienos – vasario 16-toji ir kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo šventės. Jas skiria septyni dešimtmečiai, o iš jų virš 50 metų prievartos kūju į Lietuvos žemę įkalta sovietinė sistema, naikinusi tautinę savigarbą, atsakomybės už savo kraštą jausmą, prievartaudama užmiršti ištremtuosius, numarintus lageriuose, mirusius nuo bado ir šalčio, gimtojo kaimo palaukėse iššaudytus vaikus. Tačiau daugelio sąmonėje visą tą laiką ruseno nepriklausomos valstybės vizija ir dažnas Vasario šešioliktoją pajusdavo savyje šviesų nerimą, praeities ilgesį ir viltį. Dažnas ją minėjo širdy, kiti – keldami trispalvę ir kviesdami nenusilenkti okupanto galybei. Vasario 16-oji buvo Lietuvos kelio į kovo 11-ąją pradžia, praeitis visada atsiliepia ateičiai. Du dešimtmečiai savarankiško gyvenimo Nepriklausomojoje valstybėje sustiprino Lietuvos žmones. Nors pusę amžiaus trukusi okupacija ir padarė didelę moralinę, jau nekalbant apie materialinę, žalą, tačiau nesunaikino tautos laisvės siekių ir troškimo, švenčiausių jausmų nepakirto raudonasis maras.

Prasidėjus atvirumo politikai Sovietų sąjungoje, susidarė palankus istorijos momentas. Vėl išmintingi vyrai, susibūrę į Sąjūdį, padidino lietuvių sąmonę iš miego. Lengva pasakyti palankus istorinis momentas, kai valdžioje sovietų šalininkai, ir viduje, ir aplinkui galinga svetima kariuomenė, o visa gamyba ekonomi-

eiti, neiššaukdama Vakarų reakcijos. Vakarams rimtai nereaguojant, Maskva įsibrausino, ir pradėjo apie Rusijos interesus Baltijos kraštuose kalbėti. Pritardamas Maskvos reikalavimams: "Bill Clinton, vizito Maskvoje metu, sutiko rūpintis rusakalbių, gyvenančių Baltijos valstybėse, teisėmis". Maskva turėdama tokį draugą Washingtono, laisvas rankas Rytų Europoje turi.

nėje priklausomybėje nuo okupanto. Skirtingai nei Vasario 16-tą amžiaus pradžioje, Kovo 11-ąją turėjome Vilnių, ir Klaipėdą, ir Gedimino bokštą plevesuojančią trispalvę. Tačiau tuomet, manau, buvo daugiau žmonių, kurie gyvenime vadovavosi dešimčia Dievo įsakymų, dėl to ir blogio buvo mažiau Vasario 16-osios keliuose.

Pati šviesiausia kelio į kovo 11-ąją atkarpa – Sąjūdžio organizuoti didieji mitingai, kur dauguma, ypač jaunų žmonių, išmoko Nepriklausomos Lietuvos himną, į kuriuos vis daugiau ir daugiau žmonių su pasididžiavimu nešdavosi Lietuvos trispalvę. Malonus rūpestis tada buvo gauti tautinių spalvų audinius, o radęs pirkdavo ir giminėms, ir draugams, ir pažįstamiems. Koks imdavo džiaugsmas, kai kalbėtojai, atrodė, išreikšdavo viską, ką tu pats jautei tuos ilgus melo metus. Tada pradėjai galvoti, kad tu gal ir neprarastos kartos vaikas, kad gal ir Tau teks laisvę, apie kurią girdėdavai tėvų pasakojimuose. Koks tada brangus ir artimas buvo kiekvienas stovėjęs šalia, koks dėl to drąsus buvai prieš sovietų tankus ir kulkosvaidžius. Išsilaisvi-

nimas ir nepriklausomybės gynimas buvo gyvybiškai svarbūs daugeliui žmonių, kurie nebuvo bendraminčiai kitų dalykų atžvilgiu.

Tik tautos dvasinė galia padėjo atstatyti 90-aisiais kovo 11-ąją ir išsaugoti 91-aisiais Lietuvos nepriklausomybę. Imperija neatlaikė taikos daugumos pasipriešinimo. Tam reikėjo daug išminties, diplomatijos, įžvalgumo ir drąsos. Nepriklausomybės akto signatarais kovo 11-ąją tapo per šimtas visų išrinktųjų deputatų. Taigi buvo išreikštas visos tautos pasiryžimas eiti vienu keliu ir atstatyti Nepriklausomą Lietuvą. Niekas šiuo atveju negalėjo prikišti, kaip kad buvo po 1918-ųjų vasario 16-os, kuomet Lietuvos Tarybos nariai, akto signatarai, nebuvo tautos išrinkti.

Šių metų Kovo 11-ąją švenčiame ketvirtuosius Lietuvos valstybės atstatymo metus. Tai labai neilgas laiko tarpas Valstybės istorijoje. Per tą laiką Lietuva sulaukė didelio skaičiaus užsienio valstybių pripažinimo, pradėjo žemės reformą, privatizaciją, įvedė savąjį pinigą.

(Nukelta į 5 psl.)

Vasario 16, 1994 Lietuvos Nepriklausomybės dienos proga Columbus Ohio prie valstijos rūmų buvo iškelta Lietuvos trispalvė. Iš kairės stovi Gubernatoriaus Voinovichiaus pavaduotojas Mark A. Ozanick ir direktorius August B. Pust.

LOSANGELIEČIAI PAGERBĖ SHRINERS UŽ LIETUVOS VAIKŲ GYDYMĄ

Dažnai skaitome spaudoje apie Lietuvos Vaikų Vilties organizacijos vieklą Chicagoje ir matome nuotraukas tenyksių šio kilnaus darbo veikėjų ir rėmėjų. Tai bene vienas iš nedaugelio šiuometinio, po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, šalpinis darbas, kursai tuoj ir aiškiai parodo vertus ir gerus rezultatus. Padėti beviltiškai sergančiam ar suluošintam vaikui atgauti sveikatą yra ne tik kilnu, bet ir siejasi su didžiu dvasiniu pasitenkinimu.

Jau porą metų ir pas mus, Los Angeles mieste, yra susiorganizavęs stiprus ir savistoviu tapęs Vaikų Vilties skyrius, kuriam talpininkauja Birutietės, Lietuvos Dukterys, Skautės Gražinietės, Lietuvių Moterų Federacija, Sendraugės Ateitininkės, prisideda Lietuvos Vyčiai ir žinoma plačioji visuomenė. Tačiau nuolatinį ir didžiausią naštos dalį neša Komitetas, kurį sudaro šie asmenys: pirmi-

nernis, Justinas Gatautas. Šiam ugnies žiaūriai sužalotam vaikučiui reikės ne vien ilgų, sunkių operacijų ir odos priauginimo, bet ir daug psichiatrinės terapijos, nes tasai bausis sužalojimas ir jo pasėkos vaiką sukrėtė nerviniai. Jau tvarkomi dokumentai atvežti dar keletą sunkiai sužalotų vaikų. Taigi komitetui linkėjime nesibaigiančių jėgų, ištvermės, širdies taurumo ir šventos kantrybės. To viso jie, atrodo, turi su kaupu. Betgi šio komiteto veikla tėra tik viena medalio pusė. Antroji, itin svarbi, yra SHRINERS organizacija, kuri savo ligoninėse ir savų daktarų sugebėjimais tuos vaikučius pagydo ir grąžina į gyvenimą.

Sekmadienį, sausio dešimtą dieną, Los Angeles Lietuvos Vaikų Vilties Komitetas Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė koldūnų pietus. Tūkstančius tų lietuviškų skanėstų pagamino ir

Lietuvos Vaikų vilties centro pirmininkė G. Liautaud (viduryje) su Los Angeles komiteto vadovybe – iš. k. į d. – P. Jodelienė, D. Navickienė, L. Ringienė ir D. Polikaitienė.

chirurgu dr. Hugh Watts ir jo žmona fizio-terapeute Sharon DeMuth. Los Angeles Vaikų Vilties Komitetas šiuo gražiu mostu ne tik kad pagerbė tos pagarbos tikrai nusipelnčius ir ne labai jos gaunančius SHRINERS organizacijos gydytojus, bet tuo pačiu bent kiek supažindino mūsų žmones su tais, kurie Vaikų Vilties globėjams vaikams grąžina iki šiol prarastą gyvenimą. Ir visa tai

bės, korporacijos ir šalpinės organizacijos teikia Lietuvai, pati svarbiausia ir reikalingiausia yra pagalba Lietuvos vaikams, ypatingai tiems, kurie dėl luošinančių sužalojimų iki šiol buvo pasmerkti likti invalidais. Ji sklandžiais ir labai širdingai išreikštais žodžiais padėkojo SHRINERS luošų vaikų ligininių vadovybėms ir štabui. Jie ne tik kad suteikė naują viltį gyvenimui jau net dvidešimt penkiems Lietuvos vaikams, atvykusiems gydytis jų ligoninėse, bet jų šešiolikos specialistų grupė dvi savaites buvo Lietuvoje, kur operavo 36 vaikus ir darė pranešimus, demonstravo metodus, skaitė paskaitas, bandė supažindinti Lietuvos gydytojus su naujausiais šios srities gydymo metodais.

Kuklūs ir santūrūs, iškviesti kalbėti abu dr. Watts ir Sharon De Muth su malonumu pasakojo apie tas dvi savaites praleistas Lietuvoje, apie Lietuvos žmonių draugiškumą, daugybę jiems dovanotų gėlių, vaišingumą ir gausius banketus. Deja, apgailestavo abu garbingi svečiai – ligoninėse įrengimai pasenę, atsilikę, trūksta reikalingiausių instrumentų, ligoniai turi daug daugiau bėdų, nei fiziinių. Štabas norėtų pasimokyti, bet veik niekas nekalba ir net nesupranta angliškai. Vadovėliai, kuriais galėtų pasinaudoti, visi anglų kalboje. Siūlė, gal išseivijoje atsirastų kompetentingų vertėjų išversti straipsnius iš medicinos knygų ir žurnalų, kad Lietuvos gydytojai galėtų jais pasinaudoti.

Generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas, taręs trumpą sveikinimo ir padėkos žodį, įteikė garbingiems svečiams po gražią plaketę. Baigiant prie mikrofono iškviesta Vaikų Vilties Centro pirmininkė Gražina Liautaud jautriai ir

įdomiai papasakojo apie sveikstančius vaikus ir apie tuos, kurių dar laukiama.

Šventė praėjo itin pakilioje nuotaikoje. Tiek daug girdime negatyvių pasisakymų apie mūsų veiklos ir šalpos Lietuvai nereikšmingumą. O štai – šiuo atveju kokie puikūs rezultatai.

Atvažiuos vis naujų mažųjų ligonių. Komitetas dirba ir dirbs, kad juos ir jų palydovus priimti, apgyvendinti, vežioti, lankyti, vertėjauti ir duoti jiems išlaikymą. Ačiū tiems kurie daug ar mažai prisideda prie jų palaiminto darbo. Tikėkimės, kad rėmėjų eilės vis didės ir stiprės. Dieve padėk.

Rūta Sakienė

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Matulevičius V., Canada	20.00
DIRVAI remti būrelis,	
Toronto	50.00
Babickas P., Worchester	20.00
Račkauskas P., Dorchester	10.00
Stukas A., Jackson	30.00
Pričkockis I., Warrington	20.00
Lukas J., Philadelphia	5.00
Andrušaitis A., Geneva	10.00
Rack V., Eastlake	10.00
Glebus J., Cleveland	10.00
Matulionis A.V., Cleveland	10.00
Stuogis V., Cleveland	10.00
Plečkaitis Vl., Rich. Hts	20.00
Kutkus V., Dearborn	20.00
Gobis P., Dearborn Hts.	10.00
Varnelis A., Dowagiac	20.00
Švažas E., Downers Grove	20.00
Černius K., Chicago	20.00
Petkauskas A., Chicago	5.00
Valiukėnas G., Chicago	10.00
Žemaitis J., Chicago	10.00
Simonaitis O., Cicero	5.00
Dovydaitis V., S. Clem'te.	30.00
Stepaitis H., Canada	10.00
Sakienė R., California	25.00
Detroito Liet. Kult. Klubas	100.00
Vasys J., Dedham	5.00
Kiaušas J., Harrison	10.00
Mėlinis V., Matawan	10.00
Raulinaitis Z., Manah'kin	20.00
Sperauskas T., Glen Cove	5.00
Paliulis V., Ganesvoort	5.00
Kučinskas J., Miami Bch	10.00
Budrevičius J., Palm Bch	5.00
Butkus P., Largo	3.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Iš k.: Sharon DeMuth, konsulas V. Čekanauskas, Los Angeles Lietuvos Vaikų vilties komiteto pirmininkė D. Navickienė.

ninkė Danguolė Navickienė, izdininkė Ingrida Jodelienė, Dalilė Polikaitienė, Laima ir Ričardas Ringiai, Danutė Baltutienė ir Jonas Navickas.

Verslininkas Gasparas Kazlauskas su labai didele nuolaida, o ir veltui, leidžia naudotis butais jo turimuose pastatuose. Losangeliečiai suvežė baldų ir kitų reikmenų įsikūrimui. Kalifornijos lietuvių aukos veiklą išlaiko finansiniai.

Iki šiol čia buvo išgydytos ir laimingai Lietuvon grįžo penkios mergaitės. Vidury vasario atvyko labai smarkiai apdegęs šešiametis

visą laiką virtuvėje prie jų plūso komiteto narys (pirmininkės vyras) Jonas Navickas. Vėliau, kai po vaišių ir kalbų publika norėjo šios popietės kulinariui padėkoti, ilgai truko, kol plojimai ir šauksmais iškviestė kuklų "šefą" trumpam pasirodymui.

Ne vien koldūnų vaišėms susirinko Kalifornijos lietuviai ir net iš Chicagos atskrido miela viešnia, Vaikų Vilties Centro pirmininkė Gražina Liautaud. Svarbiausias dienos tikslas – pagerbti ir susipažinti su tik ką iš Lietuvos grįžusiais SHRINERS luošų vaikų ligininių

ši pasaulyje pagarsėjusi, gi mūsų žmonėse beveik nežinoma, organizacija atlieka be jokio trimitavimo ir garbės ieškojimo.

Pagal enciklopediją SHRINERS organizacija išplaukė iš pasauliniai žinomų MASONŲ, įsikūrė 1972 metais. U.S.A., Kanadoje ir Meksikoje turi dvidešimt dvi liginines, kuriose veltui gydo luošus ir apdegusius vaikus net iki 18-kos metų amžiaus. Tai bent šalpos organizacija!

Pirmininkė Danguolė Navickienė savo kalboje pabrėžė, kad iš visokios paramos, kurią pasaulio valsty-

MES ATEITIS – RYTOJAUS VILTIS

Kiekvienais metais Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos choro dainininkai kartu su mokytojų ir tėvų komiteto pagalba suruošia koncertą. Nuo 1985-89 metų tai buvo daroma "Kalėdų Eglutės" rėmuose. Buvo sukurti vaidinimėliai apie Kristaus gimimą ir apie žmonijos džiaugsmą sulaukus Atpirkėjo. Mokiniai turėjo progą ne tik dainuoti, bet taip pat išnaudoti savo artistinius talentus.

Nors vaikai labai džiaugėsi savo atsiekimais, buvo jaučiama laiko stoka liaudies ir kitas temas apdainuojančių dainų išmokiniui. Buvo ieškoma kitokio pobūdžių progų, kuriose vaikai galėtų savo talentais pasidalinti su visuomene. Tuo pačiu, buvo noras, kad programos būtų šviežios savo tema ir turiniu.

Pereitais metais Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai jautėsi labai pagerbti, gavę kvietimą pasirodyti vasario 16 d. minėjimo proga, atlikti meninę programos dalį. Vaikai jautė nepaprastą pasitenkinimą šia programa, o ypač visuo-

... net patys mažieji mūsų dainininkai nekantriai laukia koncerto... Čia matosi pirmoji eilė iš k: A. Pliodžinskas, M. Bandzaitė, L. Vaitkus. Antroji eilė – V. Laniauskaitė, V. Bučmytė, V. Vaitkus.

nos labai įvairios. Į repertuarą įtrauktos lietuvių liaudies dainos ir sutartinės su skudučių ir skrabalų pritariamu, dainos apie tėvynę Lietuvą, dainos apie gyvulius – pelytę, gandrą, šelmį kiškeli. Dvi dainos buvo specialiai sukurtos šiam koncertui mokytojų Eglės Laniauskienės ir Ritos Klio-

rienės. Naudojantis vienos virš minėtos dainos pavadinimu, šį Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos pavasarinį koncertą, pavadiname **MES ATEITIS – RYTOJAUS VILTIS**.

Nuoširdžiai kviečiame Clevelando ir apylinkių visuomenę gausiai atsilankyti į šį koncertą, pasidžiaugti

SUNKUS KELIAS Į LAISVĘ, BET MES JĮ ĮVEIKSIME

(Atkelta iš 3 psl.)

Šviesus įvykis Lietuvos gyvenime – Šventojo Tėvo apsilankymas 93-iais. Jo užuojauta, meilė ir pamokymai vieni kitiems atleisti skatina Lietuvą atsigręžti į kirkščionybę, vadovautis gyvenime dešimčia Dievo įsakymų.

Didelis 1993 metų atsiekimas, išvengus naujų komplikacijų, Rusijos kariuomenės išvedimas. Tačiau išlieka žalos, padarytos okupacijos metais Lietuvai atlyginimo klausimas. Pavojingos Lietuvai didelės karinės pajėgos artimoj Kaliningrado srity. Ir neaišku, kaip greitai spręsis šios srities demilitarizavimo klausimas. Daugumai, manau, iškyla klausimas: Kam Lietuvai Rusijos karinis tranzitas, kai keleiviniams traukiniams Rusija suranda kelius ir aplenkiant Lietuvą? Žinoma, reikia su kaimynais gražiai sugyventi, bet pataikavimais didelės meilės neįgys.

mūsų jaunimėliu ir jų talentais. Savo dalyvavimu ir moraline parama užtikrin- kim, kad lietuvių kalba ilgai išliktų gyva mūsų kolonijoje. Nelaukiant rytojaus, duokime progą mūsų jaunimui parodyti, kad jie iš tikrųjų yra mūsų viltis!

Koncertas įvyks šeštadienį, kovo 26 d. 7 v.v., Dievo Motinos parapijos salėje. Bilietus galima gauti šeštadieniais lituanistinės mokyklos raštinėje ir sekmadieniais abejose parapijose Šv. Mišiom užsibaigus. Bilietų kaina: \$7 (nuo antros iki dešimtos eilės) ir \$5 (nuo vienuoliktos iki galo). Vietos nenumuotos.

RČK

Sutinku, jog nereikia norėti, kad įvyktų stebuklas, kad kartu su laisve ir nepriklausomybe būtų ir ekonominis atgimimas. Taip nebūna. Reikia laiko ir tinkamos ekonominės politikos. Kaip pastatyti ant kojų žemės ūkį? Juk tai pagrindinis ir tradicinis Lietuvos pajamų šaltinis. Žemės reforma pirmame etape vyko gan sparčiai. Tačiau nebuvo jai pakankamai pasiruošta, nesugebėta apsaugoti ūkių nuo išvogimo. Daug turto išvogta, daug išpirkta neindeksuotomis, senomis kainomis, t.y. labai pigiai. Tuo, žinoma, pasinaudojo ne eiliniai kolūkiečiai, o buvę kolūkių valdybų nariai.

Kairioji valdžia dabar įvedė daug trukdymų. Ūkininkas turi dirbti bendrovėje, kad pasiruoštų ūkininkavimui, ten ne ką uždirba, bendrovės griuva, turtas išvogiamas. Ir kas – nė vieno nuteisto. Daug savininkų žemės neatgauna, nes didinami neprivatizuojamos žemės plotai, ūkininkų žemės, ypač prie bažnytkaimių ir miestelių, išdalinamos trihektariais. Sukiršinami žmonės.

Lietuvai tikrai užtektų savų maisto produktų. O dabar. Kiek Lietuvoje prekių iš Olandijos, Suomijos, Vokietijos ir kitur. Neretai įvežti produktai būna prastesnės kokybės už mūsų gaminius. O kiek ūkininkams neapmokėta už pieno ir mėsos produktus, už cukrinius runkelius ir kt. Cukrų perkam atvežta iš Vokietijos ar Olandijos, o Marijampolės cukraus fabrike, neseniai skaičiau, sukaupė dešimtys tonų cukraus, o už cukrinius runkelius fabrikas skolingas ūkininkams ir ž.ū. bendrovėms 21 milijoną litų. Yra išeitis. Čia norėčiau pacituoti Antano Smetonos žodžius: "Kaip gąslūs namai prieš audrą skuba užsidaryti langus, kad griausmas vidun neįtrenktų, taip kiekviena šalis, norėdama nebūties išvengti, tvarstosi aukštų mūtų ir kitokių varžtų sienomis, kad svetimos prekės nenustelbtų savos pramonės ir savojo žemės ūkio."

(Bus daugiau)

menės šiltu priėmimu ir ap- lodismentais.

Tokio publikos įvertinimo paskatinti, Šv. Kazimiero mokyklos mokiniai šiais metais pirmą kartą apsiėmė suruošti pilną, jų vienų programą. Norėdami vėl ką nors naujo parodyti atėjusiems į koncertą, mokykla ruošia ne kalėdinį, bet pavasarinį koncertą. Darant vien savo koncertą, bus galima geriau išnaudoti mokinių talentus, duot kiek galima daugiau kiekvienam pasireikšti.

Atėję į koncertą išgirs 25 dainas, kurias atliks vaikai nuo 5 iki 14 metų amžiaus. Išgirsite net pačius mažiausius dainuojant "solo". Dai-

Dalis Šv. Karimiero lituanistinės mokyklos choro atliekant pereinamąjį metų vasario 16 d. koncerto programą.

Visi mokiniai ruošiasi š.m. koncertui ir kviečia visus Clevelando lietuvius atsilankyti ir pasidžiaugti jų paruošta programa.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

BRONIUI RAILAI 85

Kovo 10 d. rašytojui, publicistui, visuomenininkui Broniui Railai sukanka 85-ri.

Neperdedant galima tvirtinti, kad jubilijatas yra vienas iš produktyviausių lietuvių išeivijoje plunksnos darbuotojų. Dvylika knygų ir begalė straipsnių periodikoje, tame tarpe ir Dirvoje, kalbos ir pranešimai lietuviškose radijo laidose – toks B. Railos sukauptas kapitalas keliaujant nelengvais priverstinės emigracijos keliais.

Štai, kaip jo darbus vertino žinomi lietuvių išeivijos žmonės.

V. Alantas: "Aš nežinau mūsų žurnalistikos istorijoje nė vieno publicisto, kuris būtų rašęs tokiu originaliu ir individualiu stiliumi... Jis polemizuoja, aiškina, demaskuoja tautos išdavikus, užčiauptomis pavergtos tautos lūpomis – kalba vienas už visus!"...

V. Rastenis: "Paguodą nevilty suteikė Bronys Rai-

la. Beskaitant jo paskleistas "Paguodas", dingtelėjo, kad – štai kur pati ryškiausia, spalvingiausiai nupiešta mūsų visuomenės pastarojo ketvirčio šimtmečio veiksmų, mąstymų ir susipjovimų panorama"...

Sveikiname gerbiamą Bronių Railą garbingo jubiliejaus proga, linkime geros sveikatos ir produktyvios veiklos literatūros baruose.

Dirva ir jos skaitytojai.

GLUOSNIAI VIS DĖLTO SIŪBAVO...

Kad gluosniai siūbuoja nuo vėjo gūsių, tai suprantama, taip dažnai būna – ir gražu, jei tik per daug nelaužo.

Tas pats norėtusi pasakyti ir figūratyviai, vasario 19-20 dienų savaitgalyje pasiūrėjus scenoje Algirdo Landsbergio gerokai anksčiau parašytą dviejų veiksmų pjesę "Vėjas gluosniuose", kurią žiūrovams parodė Los Angeles lietuvių Dramos sambūris.

Buvo galima iš anksto laukti vėjo sūkurių, lūžių ir gal katastrofos. Mat šis A. Landsbergio dramatinis kūrinys – nei drama, nei komedija, o tarsi jų mišinys, taigi, laisviau sakant, "gabalas" arba "pjesė" – nėra paprastas, o itin sunkus ir vaidinti, ir pastatyti. Nes tai poetinis, vietom lyrinis, rafinuotos kalbos kūrinėlis, 16-tojo šimtmečio lietuviška pasaka, kaip sugrįžta žemėn su draugu Angelu Šventasis Kazimieras padėti lietuviui syki sunkiame mūšyje su rusais...

Tagi tasai šventasis Kazimieras dabar nusileido į Los Angeles lietuvių Švento Kazimiero parapijos salės sceną. Pirmą kartą įvyko toks stebuklas. Ir kaip tik jam čia buvo tikroji vieta.

"Vėjas gluosniuose", kaip minėjau, nelengvas vaidinti ir pastatyti, nes reikalauja nemažos scenos, vos ne dešimties aktorių ir

turi labai gražų, imantrų, stilingą poetinės kalbos tekstą, ypač kelis pakilius monologus, be ne kažin kiek greičiau bėgančio veiksmo ir dar mažiau intrigos. O vis dėlto tie "gluosniai" nieko nesugriovė, tik švelniai pasiūbavo ir šiaip taip, gi protarpiais ir gana gyvai, išlaikė žiūrovų dėmesį. Tad gal bus malonus ir naudingas pakaitalas kai kuriems lietuviškų spektaklių žiūrovams – po daugelio sunkių patriotinių tragedijų, pienės pūko komedijų ar ir kvailokų farsų...

Kiek galėjau pastebėti, žiūrovai spektaklį sutiko ir palydėjo, kaip dažniausiai įprasta, ne vienodai, prieštaringai. Vieniems jis buvo įdomus, gražus, patiko, teikė poetinių alsavimų, o kitiems – ne, silpnas, nuobodus, nesuprantamas, varginantis, nepatyrusių aktorių nukankintas. Nepykim ir nesijaudinkim: tai labai žmogiškos reakcijos, abiem pusėm netgi savaip pagrįstos...

Tokio veikalo parinkimas atrodė rizikingas, ypač kai buvo paskelbta, kad spektaklyje vaidins daugumas jaunų aktorių, kai kurie gal pirmą kartą. Tad malonu pasakyti, kad sambūričių užmojis ir ryžtingumas, atrodo, pavyko. Be abejo, tai brandaus režisieriaus Algimanto Žemaitaitis nuopelnas ir talentas su gerais talkininkais naujom priemo-

nėm pateikti komplikuoatą sceninio meno kūrinį. Įdomu buvo stebėti ir kelis naujus bei jauniausius aktorius ir jų stačiai herojiškas pastangas interpretuoti subtilius poetinės kalbos vaidmenis. Derėtų suminėti jų vardus pavardes, nes tai scenos jaunimas, kuris dar auga ir rodytis ateityje.

Tai Nestoras Ruplėnas (šv. Kazimieras), Paulius Gražulis, Virgilijus Kasparavičius, Virgilijus Kasputis, Tautas Radvenis, Armandas Ragauskas, Daina Žemaitaitytė, ir dvi vyresnės, jaumums žinomos ir patyrusios "scenos vilkės" – Sigutė Mikutaitytė ir Ema Dovydaitytė. Taip pat verti atžymų muzikos, garsų, scenos apšvietimo meistrai (Paulius Jasiukonis, Romas Žemaitaitis, Algis Mantas) ir ypač dekoracijų kūrėjai (Stasys Pinkus ir Dalia Jasiukonienė), kurie mažytę šv. Kazimiero parapijos salės scenelę pavertė didinga Renesanso laikų pilimi...

Bijociau spėlioti, nes nesu tikras, kokį žiūrovam įspūdį ir poveikį darytų šie spektakliai, jei pakeliamų į kitus lietuvių telkinius pasiūvaistyti. Los Angeles lietuvių ji priėmė pakankamai gerai ir palaikė gausiau ap'ankydami. Na, gal ir dėl , kad jie išvis domėjosi ir vertino savojo dramos sambūrio tradicinius darbus jau per 40 metų. O tai bus gal pastoviausias teatro mylėtojų susibūrimas visoje Amerikoje. Čia jis mum artimas, bet kitiems tolimiausias sambūris visoje Amerikoje – kaip sakoma, "Laukiniuose Vakaruose", kur kartais žemė žiauriai dreba, baisūs gaisrai ir potvyniai rūščiai nusiaučia, kur net visokių spalvų ir rasių gyventojai kai kada pikčiausiai susimuša. Ir kai viskas apimsta, gyvenimas vėl slenka toliau, įdomus, malonus, švelnus, hollywoodiškas, nors protarpiais ir sumišęs su skausmais, liūdesiais ir bėdom.

Bet tokį gyvenimą šiai lietuviškajai "kolonijai" vis sugebėdavo dar ir dvasiškai paskaidrinti mūsų Dramos sambūrio dalyviai ir jų uolūs, gabūs, sumanūs režisieriai: daug anksčiau Gasparas Velička, Dalila Mackailienė, vėliau Petras Maželis, Algimantas Žemaitaitis. Ir tegu auga tasai atžalynas!

Bronys Raila

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

VASARIO 16-OJI MASKVOJE

Maskvos lietuviai Vasario 16-ją minėjo II. 19, susirinkę į Centrinis žurnalistų namus. Kartu su Lietuviais šią istorinę dieną lietuvių tautos gyvenime pažymėti atėjo ir kitų Maskvos tautinių bendruomenių atstovai, Rusijos sostinės merijos ir kūrybinių organizacijų pasiuntiniai.

Nuskambėjus Lietuvos himnui, žodžiais iš širdies į tautiečius ir svečius, kreipėsi Lietuvos Respublikos ambasadorius Rusijoje **R. Kozyrovičius**. Jis palinkėjo tautiečiams ir visiems šventės dalyviams kūrybingo darbo, sveikatos ir laimės asmeniniame gyvenime.

Nemuno kraštui suklestėjimo, naujų kūrybinių laimėjimų linkėjo merijos, tautinių bendruomenių atstovai. Šiltais žodžiais senąją Lietuvos sostinę – Vilnių prisiminė, perduodama teatralų sveikinimą, žinomoji liudies artistė **E. Bystrickaja**.

Trys valandos koncerto prabėgo kaip kelios minutės. Pasirodė prie ambasados veikiančios lietuviškos

gimnazijos "Šaltinėlis" mąžieji artistai: šoko ir dainavo. Savo daina mintimis prabėgti gimtinės kloniais ir laukais privertė programoje pasirodę, prie ambasados veikiančios jaunimo ir suaugusių, saviveikliniai kolektyvai. Šiltai šventės dalyviai sutiko Tarptautinių konkursų laureatės smuikininkės **J. Rukavicynos** atliktą prancūzų kompozitoriaus E. Šosono "Poemą". Karštai dalyviai paplojo. Visasąjunginio konkurso laureato **S. Grečanikovo** fleitai. Pianistas **A. Nestorenka** paskambino Bacho, Grigo, Listo kūrinį. Daug katučių susilaukė dramos artistai **G. Martyniukas** ir **A. Makarovas**, atlikę ištrauką iš A. Čechovo kūrybos.

Šauniai pasirodė Prekybos – pramonės kampanijos "Berill" jaunimo liaudies šokių "Karusėlė" kolektyvas,

Pasisėmę dvasinio peno, pailsėję, gerai nusiteikę. Maskvos lietuviai vėlai skirstėsi į namus.

K. Juodis

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 3 psl.)

darbiečių partiją, o ne likudininkų. Dar 1948 m. atvirame laiške New York Times dienraštyje grupė žinomų žydų, jų tarpe Albert Einstein, pasmerkė likudininkų partiją, kilusią iš "Herut" judėjimo, nes Likud savo organizacija, savo metodais ir politine filosofija labai panaši į nacių ar fašistų partijas. JAV valstybės departamentas savo metiniame žmogaus Teisių apžvalgos raporte pabrėžė, jog 1990 m. Izraelio vyriausybė 15 sykių diskriminavo nežydus.

Pietų Afrikos anglikonų arkivyskupas juodasis Desmond Tutu, apsilankęs Jeruzalėje 1989 metų Kalėdų proga, išvažiudamas pasipiktino: "Jei tik pakeisčiau vardus, aprašydamas, kas čia vyksta Gazos pakrašty ar Vakarų krante, tai būtų manoma, kad aprašau įvykius Pietų Afrikoje".

Tokie likudininkų išsišokimai blogina Izraelio santykius su išeivija ir su šalimis, kur gyvena daug žydų. Likudo vyriausybių kalbos apie Judėją, Samariją ir apie Didįjį Izraelį, nesutinka su Jungtinių Tautų rezoliucijų turiniu, nes formaliai rezoliucijos ir dabar vadina tas žemes "Okupuotu Vakarų krantu".

Buvęs prezidentas George Bush buvo sustabdęs Izraeliui 10 bil. dol. paskolų

garantavimą, kol Izraelis nepasitrauks iš 1967 metų kare okupuotų teritorijų.

Pačiame Izraelyje veikia nemaža piliečių organizacija "Taika dabar". Jos rėmėjus demonstracijose dažnai apstumdo dešiniųjų grupuočių fanatikai. Policija turi nemažai darbo išskirti besimušančius. Visa tai sudaro dabartinei vyriausybei daug rūpesčių ir nemigo naktų.

Nutautėjimas

Buvęs likudininkų vyriausybės narys, darbo ir šalpos ministras Moshe Katzav, kalbėdamas Sionistų generalinės tarybos susirinkime, iškėlė dar vieną rūpestį. Laisvajame pasaulyje pamažu nyksta žydų skaičius, pasakė jis. Demografiniai jo ministerijos specialistai nustatę, jog diasporoje mažėja jaunų žydų skaičius. Vaikų iki 4 metų amžiaus žydų šeimose diasporoje sudaro 15 nuošimčių, kada Izraelyje to amžiaus yra 30 nuoš. Iki 1999 metų tas skirtumas dar kils. Reikia rūpintis jaunimo švietimu, žydų gyventojai sensta mirimai pralenkia gimimus, ištisos žydų bendruomenės išnyksta, asimiliuojasi, daug pakenkia mišrios vedybos. Jei taip bus toliau, diasporoje 2025 metais liks tik 5 milijonai žydų, kada dabar jų esą apie 13 mil., pasiskundė ministras Katzav.

VIII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

* LIETUVA – ANGLIJA *

1994 VII 12-31

VIII-asis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas prasidės Lietuvoje po Dainų ir Šokių Šventės uždarymo, 1994 m. liepos 11 d. Visi kongreso atstovai bei dalyviai bus užregistruoti ir apgyvendinti Vilniuje. Kitą dieną, liepos 12, Vilniaus arkikatedroje įvyks iškilmingos kongreso atidarymo mišios. Po mišių, VIII PLJ Kongresas bus iškilmingai atidarytas ir įvyks atidarymo banketas. Sekančią dieną bus proga susipažinti su Vilniaus miestu ir Vilniaus universitetu. Taip pat bus suorganizuoti darbo būreliai, kuriuose Lietuvos ir užsienio lietuvių jaunimas turės progos susipažinti ir pabendrauti.

Liepos 14 d. vyks seminaras, kurio metu užsienio lietuvių jaunimas bus supažindintas su Lietuvos dabartine padėtimi politikos, ekonomijos ir kultūros srityse. Dienos programa baigsis pagonišku vakaru prie Trakų ežero.

Liepos 15 d. bus tęsiamas vakarykštės dienos susipažinimas su Lietuva, jos socialinėmis problemomis, labdaros organizacijų veikla ir tautinių mažumų Lietuvoje istorija bei dabartine padėtimi.

Liepos 16 d. užsienio lietuvių jaunimui bus suteikta proga artimiau susipažinti su Lietuvos kaimu ir jo gyventojais, o vakaro programoje bus roko koncertas Vilniuje.

Liepos 17 d. apleisime Vilnių ir pakeliui į Klaipėdą aplankysime Kauną ir kitas vietas. Netoli Klaipėdos apsistosime stovyklavietėje prie Baltijos Jūros. Dienos programa baigsis laužu ir folkloro vakaru.

Liepos 18 d. atstovai ir dalyviai atsisveikins su Lietuva. Po ekskursijų Klaipė-

dos mieste, įlipsime į suomišką laivą MS Kristina Regina ir plauksime Rygos link. Tuo baigsis kongreso pirmoji dalis Lietuvoje ir prasidės antroji - laive.

Kongreso atstovai ir dalyviai plauks laivu nuo liepos 18 d. iki liepos 23 d. Per tą laikotarpį jie aplankys Rygą ir Taliną, kur susitiks su Latvijos bei Estijos lietuvių jaunimo atstovais, ir turės progą artimiau susipažinti su šių kraštų lietuvių jaunimo gyvenimo sąlygomis. Beplaukiant laivu jie klausysis paskaitų apie Pabaltijo regioną, Latvijos ir Estijos dabartinę padėtį, Baltijos jūros gamtos apsaugą, lietuvių imigraciją į kitas Pabaltijo valstybes ir apie baltų genčių folklorą ir mitologiją. Laive taip pat bus suorganizuoti šokiai, žaidimai, bendravimas ir įvairūs kiti užsiėmimai, įskaitant VIII-ojo PLJ Kongreso Olimpiadą!

Liepos 23 d. atplauksime į Helsinkį, iš kur išskirsime į Londoną. Ten vyks Studijų Dienos, paskutinė ir pati svarbiausia kongreso programos dalis. Kol dalyviai keliaus į įvairias Anglijos vietas, atstovai liks Londono St. Mary's kolegijoje ir diskutuos užsienio lietuvių ateitį.

Numatyta darbotvarkė ir diskutuotinos temos:

BENDROS TEMOS

1. lietuviybės išlaikymas už Lietuvos ribų ir PLJ Sąjungos vaidmuo tame išlaikyme; 2. užsienio lietuviai kaip tautos dalis ir jų santykiai su Lietuva; 3. įvairių kolonijų padėties nagrinėjimas; 4. lietuvių kalbos vaidmuo lietuvių kultūros išlaikyme; 5. bendradarbiavimas su Lietuvos jaunimo visuomeninėmis organizacijomis; 6. užsienio lietuvių jaunimo dabartinis vaidmuo Lietuvoje.

APPLE organizacija vėl ruošia kursus mokytojams Lietuvoje. Ta proga renkamos aukos. Iš k. organizatoriai A. Muliolis, D. Nasvytytė ir A. Muliolienė. V. Bacevičiaus nuotr.

ORGANIZACINĖS TEMOS

1. išeivijos visuomeninių organizacijų likimas; 2. Rytų Europos ir Sibiro lietuvių jaunimo išsijungimas į PLJ Sąjungą; 3. PLJ Sąjungos ir kraštų jaunimo sąjungų veiklos planai, projektai; 4. organizacinės struktūros stiprinimas; 5. užsienio lietuvių visuomeninių organizacijų finansinė padėtis, problemos; 6. užsienio lietuvių jaunimo ateities planai, PLJ kongresų likimas; 7. PLJ Sąjungos peržiūrėjimas; 8. naujos PLJ Sąjungos valdybos rinkimai.

Studijų Dienos pasibaigs liepos 30 d. Tą vakarą susirinks visi PLJ Kongreso atstovai ir dalyviai ir atšvės iškilmingą VIII Kongreso uždarymą Anglijos "Lietuvių Sodyboje". Liepos 31 d. visi kongreso atstovai ir dalyviai išsiskirstys savais keliais.

Kviečiame visus dalyvauti! Skubėkite – laivo keleivių skaičius ribotas! Registracijos informacijai rašykite, skambinkite ar faxuokite: P.O. Box 2812 Springfield, VA 22152-0812 USA. tel/fax 703-569-5370.

Pagaliau – neužmirškime kongreso šūkį – "DAUG GIMTINIŲ – TEVYNĖ VIENA!"

140 AUTORIŲ KURIA NAUJUS VADOVĖLIUS LIETUVOS MOKYKLAI

Atviros Lietuvos fondas (ALF), bendradarbiaudamas su Kultūros ir švietimo ministerija, jau ketvirtas mėnuo sėkmingai įgyvendina projektą "Švietimas Lietuvos ateičiai", kurio svarbiausioji programa – Ugdymo turinio kaita. Norint paspartinti naujų vadovėlių, mokymo programų radimąsi, paskatinti Lietuvos švietimo išsivystimą, rugšėjo mėnesį buvo paskelbtas vadovėlių, mokymo programų bei priemonių konkursas. Iki 1993 m. lapkričio 10 d. į konkursą iš visos Lietuvos suplaukė 419 paraiškų. Džiugina tai, kad rašyti vadovėlius vaikams ketina nemaža žinomų rašytojų, filosofų, mokslininkų, menininkų. Beveik trečdalis konkurso dalyvių yra mokytojai. Paraiškas vertino konkurso komisija, susidedanti iš įvairių sričių mokslininkų, pedagogų, ministerijos pareigūnų.

Vieniems pirmąjį atrankos etapą įveikusiems autoriams gruodžio 3-5 dienomis buvo surengtas seminaras Druskininkuose, kurio metu jie galėjo plačiau pristatyti savo projektus, išklausti kitų, padiskutuoti, susirasti bendraautorius, pasisemti patirties iš olandų, danų, norvegų vadovėlių autorių bei leidėjų. Kiti buvo kviečiami į pokalbius su projekto "Švietimas Lietuvos ateičiai" ekspertais. Tiek seminario, tiek pokalbių metu buvo svarbu ne tik įvertinti ir atrinkti konkurso dalyvių projektus, bet ir išsiaiškinti, kokios pagalbos jiems įgyvendinti reikėtų.

Šiuo metu atrinktos 146 paraiškos, kurių autoriams paskirti trijų mėnesių įvairaus dydžio (nuo 300 iki 600 Lt per mėnesį) grantai. Iki 1994 m. kovo 15 d. konkurso dalyviai turėtų para-

šyti dalį savo vadovėlio ir pristatyti Atviros Lietuvos fondui. Nuo kovo 15 d. prasidės III konkurso turas, kurio laimėtojai gaus grantų (stipendiją) šešiams mėnesiams, po kurių turės pateikti išbaigtą vadovėlio ar mokymo priemonės rankraštį.

Tarp atrinktų paraiškų daugiausia esama filologijos, istorijos, geografijos ir pradinio ugdymo projektų. Konkurso organizatoriai tikisi sulaukti originalių lietuviškų filosofijos, etikos, istorijos, etninės kultūros, fizikos, chemijos, matematikos vadovėlių. Sykiu buvo pasigesta pilietiniam ugdymui, ekonomikai, svetimoms kalboms skirtų projektų.

Atviros Lietuvos fondas nuoširdžiai dėkoja visiems vadovėlių konkurso dalyviams ir primena, kad iki 1994 m. birželio 1 d. konkurse dar gali dalyvauti kiekvienas, pateikdamas II arba III turo reikalavimus atitinkančias paraiškas ir vadovėlių rankraščius.

NAUJA ILLINOIS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ LYGOS VALDYBA.

Š.m. sausio mėnesio 23 dienos metiniam lygos susirinkime išrinkta nauja valdyba: pirmininkas Anatolijus Milunas, vicepirmininkai: Kazimieras Oksas, Vytautas Jasinevičius, Vincas Kačinskas, Leonas Maskaliūnas; izdininkas Pranas Jurkus, sekretorė Birutė Vindašienė, teisinis patarėjas David Šeštokas. Komisijų pirmininkai: Nijolė Maskaliūnienė, Regina Andrijauskienė, Mindaugas Baukus ir Gedimantas Vedešys.

Naujas Illinois lietuvių respublikonų lygos adresas yra 440 Roe Court, Downers Grove, IL. 60516

Lietuvių Vasario 16 gimnazijos Hiutenfelde skautai su svečiais ir rėmėjais.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOJE

Apie tautininkų veiklą iš Vilniaus praneša LTS sekretorius R. Giliauskas

*Sausio 22 d. Tautininkų sąjunga dalyvavo ir materialiai rėmė konferenciją Vilniuje "Komunizmo nuskaltimai ir Lietuvos resovietizacija". Ši konferencija vyksta ir kituose didžiuosiuose Lietuvos miestuose.

*Sausio 26 d. Lietuvos televizija transliavo tiesioginę laidą "Partijų studija". Tautininkų sąjungai buvo suteikta garbė pasiūlyti šios laidos temą ir ją pradėti. Buvo pasirinkta tema "Ar visokia valdžia bloga?".

Laidoje dalyvavo: nuo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) – Laima Andrikienė, Liberalų sąjungos – Šarūnas Davainis, Socialdemokratų partijos – Aloyzas Sakalas, Demokratinės darbo partijos – Juozas Bernatonis ir Tautininkų sąjungos – Rimantas Smetona. Jis pabrėžė, kad ne visokia valdžia bloga, tačiau LDDP, šiuo metu laikanti Valstybės vairą, yra blogis Lietuviai. Socialinės problemos nesprenžiamos, nusavintos piliečių santaupos. LDDP vykdo žalingą Lietuvai politiką, nes ji tar nauja grupuočių interesams, kurios praktiškai ir valdo Lietuvą. Todėl reikalingi pirmalaikiai Seimo rinkimai, į valdžią turi ateiti politinės jėgos, atstovaujančios visų visuomenės sluoksnių interesus ir tarpusavyje juos derinančios. Dalis gabių ir pasišventusių žmonių po 1990 m. kovo 11 d. buvo atstumti ir neturėjo įtakos politikai ir ekonominiam Lietuvos gyvenimui.

Aloyzo Sakalo manymu LDDP – tai dešinėsios orientacijos partija, vykdanči nomenklatūrinių sluoksnių diktuojamą ekonominę – socialinę politiką, nevykdo išpareigojimų rinkėjams. Dabar Lietuvą valdo trys privilegijuotos grupuotės: šešėlinės ekonomikos specialistai, iš Sąjūdžio kilusi korumpuotų valdininkų grupė ir senoji partinė nomenklatūra. Pirmalaikius Seimo rinkimus galima būtų organizuoti opozicinėms partijoms jau turint pagrįstas programas, su kuriomis būtų susipažinusi visuomenė.

Šarūnas Davainis sutiko, kad turi būti "tam tikra valdžia", tačiau norėtų, kad jos kišimasis į svarbiausius Valstybės valdymo procesus būtų minimalus. Mano, kad dabartinė valdžia tenkina grupinius interesus, tačiau pirmalaikiai Seimo rinkimai nereikalingi.

Po Laimos Andrikienės kritikos LDDP ir socialdemokratų adresu Juozui Bernatoniui sunku buvo pateisinti esamą ekonominę ir socialinę būklę ir beliko guostis per trumpu po Seimo rinkimų laikotarpiu, kad galima būtų pajusti teigiamus gyvenimo poslinkius.

*Vasario 2 d. Tautininkų sąjungos valdyba priėmė pareiškimą dėl sodybinių žemių naudojimo, t.y. plačiai pagarsėjusių 2-3 ha, kuriuose pereinamuoju reformų laikotarpiu gaunama produkcija suteikia daugeliui kaimo gyventojų pragyvenimo garantiją. Tačiau pabrėžta, kad sodybinių žemių sanaujos skatina ekonomiškai nenaudingą žemėsnaudos smulkėjimą, trukdo daugeliui asmenų atgauti žemę ūkininko ūkiui atkurti. Siūloma sodybinių žemių plotuose ūkininko ūkio nesuteigiantiems asmenims šiuo metu žemę leisti privazuoti tik tais atvejais, kada sodybinės žemės sklypas yra paveldėtoje, neturinčioje pretendento arba laisvanoriškai paėmusių kompensaciją asmenų žemėje. Kitų gi sodybinių žemių plotų savininkams turi būti pripažinta žemės nuosavybės teisė, o dabartinių sodybinių žemių naudotojams turi būti išsaugota teisė tuos sklypus neterminuotai nuomotis per tarpininką – vietos savivaldybę.

Tautininkų sąjunga pareikalavo, kad Seimas ir Vyriausybė paspartintų kompensacijų už Valstybės išperkamą žemę mokėjimą bei atsiskaitymą už žemę kitu turtu, taip pat kuo greičiau įteisintų laisvą disponavimą privačia žeme, kad būtų sukurta reali žemės rinka.

* Vasario 7 d. Seimo nariai – tautininkai Mečislavas Treinys, Leonas Milčius ir Alvydas Baležentis paskelbė pareiškimą dėl žemės ūkio produkcijos gamintojų kooperacijos kūrimosi. Jame sakoma, kad dėl per didelio pasitikėjimo akcinio kapitalo galia, jo rėmėjų persvara Lietuvos Respublikos Seime ir Vyriausybėje bei nepakankamo visuomenės informuotumo apie kooperacijos tikslus ir galimybes, ši viešojo ūkio sfera Lietuvoje vis dar nefunkcionuoja, merdi. Dėl šios priežasties, atkuriant Lietuvos ūkį, nepasinaudojama vienu iš veiksmingiausių visuomenės aktyvinimo svertų – KOOPERACIJA, o

gamybos, prekybos, kredito, aptarnavimo ir kitose sferose išsigali monopolizmas, siekimas tenkinti siaurus grupinius interesus.

Pasiūlyta Seimui ir Vyriausybei:

– nedelsiant priimti įstatymą "Dėl žemės ūkio investicinių išmokų", kuriuo būtų suteikta teisė ne mažiau kaip 50% perdirbimo pramonės ir agroserviso turto (akcijų) įgyti fiziniams ir juridiniams asmenims – žemės ūkio produkcijos gamintojams, proporcingai jų naudojamoms žemės plotui;

– pripažinti neteisėtais ir anuliuoti visus sandorius, kuriais buvo išparduotas žemdirbiams skirtas turtas (akcijos) už grynus pinigus. Išaiškinti ir nubauti kaltus asmenis, leidusius perdirbimo pramonės įmonių darbuotojams ir kitiems asmenims – nežemdirbiams parduoti daugiau kaip 50% tų įmonių akcijų;

– sustabdyti perdirbimo pramonės įmonių darbuotojų įgytų privilegijuotų akcijų pavertimą paprastosiomis, kur šie sandoriai jau sudaryti – anuliuoti;

– teikti organizacinę ir metodinę pagalbą kuriant žemės ūkio produkcijos gamintojų kooperatinių bendrovių sistemą (Kooperacijos fondą), ypač jo struktūras rajonuose ir apylinkėse;

– apylinkėse ir rajonuose skatinti ir ekonomiškai remti decentralizuotos kooperatinės perdirbimo pramonės ir agroserviso įmonių kūrimąsi;

– pinigines lėšas, kurios bus surinktos iš žemdirbių, išperkant jiems priklausančią perdirbimo pramonės ir agroserviso turto dalį, iki 1995 m. kovo 1 d. laikinai palikti "Kooperacijos fondo" sąskaitoje ir naudoti

kaip beprocentinę paskolą šios struktūros organizavimo ir funkcionavimo išlaidoms padengti.

Tautininkai pabrėžia, kad rėmė ir remis ekonominio ir moralinio solidarumo ugdymo priemonę.

*Vasario 9 d. politinių ir visuomeninių organizacijų atstovai pareiškė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė nepatenkino teisėtų žemdirbių reikalavimų ir todėl remia pradėtą žemdirbių akciją, boikotuojančią monopolinę pieno perdirbimo pramonę. Atstovai paragino savo narius ir rėmėjus užmegzti platesnius ir tvirtesnius tiesioginius prekybinius, kooperatinius ryšius tarp gamintojų ir vartotojų. Nuo Tautininkų sąjungos ši pareiškimą pasirašė Leonas Milčius.

LTS skyriams ir valdyboms duotas nurodymas dalyvauti ūkininkų akcijoje ir visokeriopai jiems padėti.

*Vasario 15 d. Trakų Vokės vidurinės mokyklos mokytojai Bronislava Daurienė, Jašiūnų "Aušros" vidurinės mokyklos mokytojai Vandai Adamonienė ir Eišiškių vidurinės mokyklos direktoriui Vytautui Dailidai buvo įteiktos dr. Leono Kriaučeliūno ir ponios Irenos Kriaučeliūnienės remiamos LTS premijos už jaunosios kartos auklėjimą tautine dvasia ir lietuvių saugojimą bei plėtojimą rytiniuose Lietuvos rajonuose. Premijos įteiktos ir tautinėmis juostomis lauretai pagerbti į iškilmingą Vasario 16–sios minėjimą susirinkus mokytojams, moksleiviams ir jų tėveliams. Ta proga mokyklose buvo parodytos išpūdingos meninės programos, vyko Lietuvos istorijos tematika viktorinos, pasidžiaugta ir Užgavėnių atributais. Įteikiant premijas dalyvavo neseniai atsikūrusios Lietuvių mokytojų sąjungos pirmininkas Algimantas Masaitis, LTS valdybos nariai.

Lietuvos valstybės atkūrimo – Vasario 16–sios die-

nos proga Lietuvių tautininkų sąjunga parengė kreipimąsi į visuomenę ir išplatino jį per masinės informacijos priemones. Kreipimesi be kita ko sakoma, kad tautininkų siūlomas kelias į visuotinę gerovę – "socialinės rinkos ekonomika, grindžiama privataus ūkio saikingu valstybiniu reguliavimu. Vlastybė turi laiduoti ūkinės veiklos laisvę, prižiūrėdama, kads vienos ar kitos grupės interesai būtų derinami su visos tautos interesais".

Vasario mėn. Lietuvos Respublikos Seime įkurta Lietuvių tautininkų sąjungos frakcija, kurios seniūnu išrinktas Leonas Milčius. Frakcija 1994.02.08. paskelbė, kad:

– propaguos Lietuvių tautininkų sąjungos programines nuostatas, siūlančias kaip reformuoti ūkį (ypač jo agrarinį sektorį), švietimą (ypač tautos savimonės ugdymą), krašto, piliečių bei jų nuosavybės saugą, teisėtumą, gins lietuvių teises pasaulyje;

– būdama konstruktyvioje opozicijoje dabartinei Seimo daugumai – LDDP ir jos suformuotai Vyriausybei, laikysis aktyvios politinės veiklos principų. Lietuvos Respublikos Konstitucijos bei įstatymų ribose sieks, kad LDDP valdymas būtų kuo trumpesnis, o jos negatyvus poveikis tautos ūkiui ir visuomenei, ypač dėl reformų stabdymo bei grupinių interesų toleravimo, būtų kuo mažesnis;

– kartu su kitomis Lietuvių tautininkų sąjungos struktūromis sieks konstruktyviai bendradarbiauti su visomis opozicijos politinėms jėgomis Seime ir už jo ribų, kvies jas į talką saugiai Lietuvai kurti, jos valstybingumui stiprinti, Lietuvos Respublikos piliečių teisėms ir laisvėms ginti;

– inicijuos Lietuvių tautininkų sąjungą įvertinti jos politinės ir ūkinės veiklos strategiją bei taktiką 1924–1940 metais.

Lietuvos raitoji policija patruliuoja Vilniaus senamiesčio siauromis gatvelėmis.

V. Kapočiaus nuotr.

■ Laiškai Dirvai

ATVIRAS LAIŠKAS BALIUI GAIDŽIŪNUI

Gerbiamas Pone,

Jūsų sprendimas išsikelti gyventi į Lietuvą sukėlė daugybę minčių, kuriomis norėčiau pasidalinti su Jumis ir su DIRVOS skaitytojais.

Apie šį Jūsų apsisprendimą jau senokai žinojau. Tačiau šiomis dienomis, patyrus to Jūsų žingsnio jau čia pat glūdinčią datą, sukrėtė labai aiškiai jaučiamas nežinios nerimas ir praradimo gailestis.

Neramu, manyčiau, dėl dviejų priežasčių.

Pirma, čia, turbūt, manau šiek tiek savanaudiškai, neramu todėl, kad nežinia, kaip čia bus be Jūsų DIRVOJE. DIRVOS vežimą paskutinius kelius metus ištvermingai traukėte. Kiekvienam buvo aišku, kad esamomis sąlygomis leisti savitraštį nėra taip sau nerūpestingas smėlio žarstymas pajūryje. Tai prakaitą išsunkiantis, kad ir prityrusio artojo darbas spaudos dirvonuose.

Antra, tai mums neramu, nes nežinia, kaip Jums bus ten – Lietuvoje. Lietuvoje dabar ne pyragai. Net suprantant, kad Jūsų didžiausi, gražiausi įnašai Lietuvai buvo ne saldžių pyragaičių parduotuvėje, bet pogrindyje ir okupanto kalėjimuose, mums vistiek neramu. Tą nerimą tačiau slopiname, nes suprantame, kad tai Jūsų paties pasirinkimas: Jūsų asmeninis, darbais įrodytas gyvenimo užsiąngavimas Jus ten šaukia ir traukia. Jums ten bus ramu ar bent ramiau. Ramybės, krikščioniškos ramybės Jums trokštame ir linkime.

Tai tiek dėl to nerimo. O dabar apie praradimą ir gailestį.

Jūsų praradimą išėivijai aš aiškinu štai kaip. Gražiname Lietuvai vieną iš gražiausių, tauriausių, už ją kovojusių ir tuo būdu į okupantų atneštą mirties pavojų save stačiusių, asmenybių. Gražiname pagarbiai vertindami istorinį faktą, kad Kaune, Jūsų bute 1943 m. įvyko steigiamasis Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto posėdis. Už pasiaukojimą, už asmeninės rizikos sklidinčius darbus Jus okupantų kalino. Jūs buvote VLIKo vadovaujančiose eilėse. Todėl tą viską surikiavęs, negaliu tylomis praeiti pro dar kitą faktą: kad atsistačiusios Lietuvos valdžios nematė reikalo Jus ir dar kitą Amerikoje gyvenan-

tį VLIKo steigėją, Dr. A. Damušį deramai atžymėti.

Šiuo metu buvo atžymėta eilė išėivijos asmenų, kurie – su labai, labai mažomis išimtimis – Jums bei Jūsų darbams neprilygsta. Medaliai ir ordinarai, toli gražu, ne viskas.

Dirvos bendradarbis A. Dundzila iš Washingtono ir B. Gaidžiūnas. G. Kijauskienės nuotr.

Sakau, gal neverta gailėtis, kad žilagalvis Balys Gaidžiūnas grįžta Lietuvon be atsistačiusios Lietuvos medalio, nes dar viena didesnė ironija glūdi prie pat Balio Gaidžiūno kojų: jis grįžta be atsistačiusios Lietuvos pilietybės, kurios negalėjo gauti ar atgauti. Balys Gaidžiūnas grįžta, pats susimokėjęs savo sutauptus \$25 už į Lietuvą įvažiuoti išduotą vizą... Jis šitaip grįžta, kuomet Lietuvos pilietybės šimtais prezidentas dalina rusų kolonistams, kai rusams važinėti į Lietuvą vizų visai nereikia... Balį Gaidžiūną arešto pančiuose okupantas išvežė iš Lietuvos. Po pusšimčio metų jis grįžta Lietuvon laisvas, savo noru, tik nepriklausomos Lietuvos įstatymų akyse ne kaip valstybinio gyvenimo pilnateisis dalininkas. Nežiūrint to, be medalių, ar su pilietybe ar be jos, Balys Gaidžiūnas švies Lietuvos žmonėms, vaikštinėdamas sostinės gatvėmis.

Washingtono yra Aviacijos ir erdvių muziejus, kurio palubėje, tarp kitų eksponatų, kabo ir Charles Lindbergo (1902-74) lėktuvas, kuriuo jis primasis 1927 m. perskrido Atlantą. Jau senatvėje Lindbergas kartą atvyko į tą muziejų ir pasiprašė jam leisti pasėdėti tame jo lėktuve. Aišku, muziejaus vadovybė jo pageidavimą patenkino. Nema-

žesnis už Lindbergą Amerikai yra Lietuvai Balys Gaidžiūnas. Panašiai kaip Lindbergas, 1992 m. Kaune viešėjęs Balys Gaidžiūnas DIRVOJE anuomet mums rašė, kaip jis ilgokai rymojo prie to istorinio namo Kaune, kuriame, vokiečių okupacijos metu jam gyvenant, slaptai būrėsi Lietuvos laisvės rūpesčiai ir ateities vizija. Lindbergą nuo Gaidžiūno skiria neišmatuojamas tematinis skirtumas. Tačiau abi asmenybės jungia vie-

nas bendras bruožas: abu savo kraštui davė nepaprastai daug.

Kartoju: būdami daug mažesni už Išvykstantįjį, jo asmenyje atiduodame Lietuvai dalį to, ką savo tarpe turime gražiausio ir brangiausio.

Baly Gaidžiūnai, tikiuosi, kad dalis DIRVOS skaitytojų mane suprato ir man pritars. Jums, kaip visada, reiškiu nepaprastą pagarbą ir padėką. Asmeniškai didžiuojuosi, turėjęs išskirtinę privilegiją Jums talkininkauti DIRVOS puslapiuose. Linkiu Jums sveikatos, jėgų ir sėkmės.

Man pritariančiųjų vardu,
Antanas Dundzila

Nuomonės, vertinimai, komentarai:

SVEIKINTINOS UŽUOMINOS

DIRVOS (vasario 24 d.) vedamajame Juozo Žygo (trump. J.Ž.) pareikštas lyg ir apgailestavimas, kad mes, lietuviai, "...daugiausiai už Clintoną (jei tai tiesa? – V.B.) balsavome" man priminė norą pasisakyti dėl panašaus jo pasirašyto vedamojo "Jaltos Šmėkla Mus Tebegąsdina" 1994.1.27 DIRVOJE.

Kas yra skaitęs ar girdėjęs mano mintis politiniais klausimais, supras kodėl maloniai nustebau tuo vedamuoju. Pastaraisiais keleta metų dziugina mūsų spaudoje, kaip J.Ž., užuominos, jog "yra tam tikros jėgos, kurios stovėdamos užkulisyje Amerikos laivą tam tikra linkme vairuoja." JAV politikos supratimui padeda ir J.Ž. nurodymas, jog "prezidentiniai patarėjai, kurių dažnai mes net nežinome," ir kad, kaip jam atrodo, "viskas vyksta planingai ir surežisuota." Jau seniai ir aš tai tvirtinau. Tiesa ir tai, kad JAV politikoje (VYKDOMOJE, o ne skelbiamoje) "nebėra jokių idealistinių bruožų."

Mūsų žurnalistikoje konkretesnis kalbėjimas apie JAV politiką, ypač pamąčius Prez. George Bush bandymą išlaikyti Sovietų imperiją Lietuvos sąskaiton ir išgirdus atvirą jo pareiškimą, jog JAV vyriausybės politika esanti nukreipta į Naująją Pasaulio Santvarką, kuriai, kaip dažnai matėme, palenkiami net pačios Amerikos interesai. Tad klydo tie mūsiškiai, kurie JAV politikus dažnai vadindavo kvailais, naiviais bei klaidas darančiais. Jau pirmasis JAV Gynybos Sekretorius James Forestal (kieno tai teigimu – "vienintelis antikomunistas Rooseveltto vyriausybėje") pareiškęs:

"Nuolatinis pastovumas niekad nėra buvęs kvailumo požymiu. Jei tie diploma-

tai, kurie sujaukė mūsų santykius su Rusija, būtų buvę tikrai kvaili, jie retkarčiais padarytų klaidą mūsų naudai."

Ano vedamojo užuominas patvirtina, pavyzdžiui, ir U.S. NEWS AND WORLD REPORT žurnalas straipsnyje "The New American Establishment" (1988 m. vasario 8 d. psl. 45). Ten nurodomos pavardės įtakingų asmenų (ir jų organizacija), kurie sukonstravo pokarinio pasaulio negandą. Jaltos dėka jame atsidūrė ir Lietuva. Senatorius Barry Goldwater (knygoje "With No Apologies", psl. 285) teigia, kad JAV "nerinktieji valdovai" konstruoja ateinantį šimtmetį, kuriame – "Laisvė – dvasinė, politinė, ekonominė – neturės jokios svarbos..."

Įdomus sutapimas, – ne tik J.Ž. DIRVOJE bet ir aš (minėjimų kalbose Miami ir Baltimorėje) užkliudžiau "patarėjų" klausimą. Priminiau JAV Marinių generolo Lewis W. Walt (iš jo 1979 m. knygos "The Eleventh Hour") išpėjimą, kad Amerikoje vyrauja dvi politikos – skelbiama (idealistine) ir neminama: "Neminima politika išreiškia galvoseną patarėjų, įtaigojusių kiekvieną Amerikos prezidentą – prispautųjų žmonių pardavimas, vienpusiški žingsniai į nusiginklavinimą ir susitaikymas ('accomodation') su komunizmu."

Tad J.Ž. sveikintinas už šių esminių klausimų judinimą mūsų spaudoje. Jeigu jis tuos "patarėjus" ir "tam tikras jėgas" pavadintų tikraisiais vardais, daugiau išėivių suprastų, kodėl Lietuvai nėra didelio skirtumo tarp toms pačioms grupuotėms priklausančių JAV prezidentų ir žinotų, kokioje politinėje plotmėje ir prieš ką mums reiktų kovoti, kad geriau ir daugiau padėjus Lietuvai.

Vilius Bražėnas

Istoriko Vinco Trumpos, Santa Monica, Calif., darbo kambarys po žemės drebėjimo

S. Paulausko nuotr.

Vladas Vijeikis

DIRVOJE

APSILANKYTI

Teko pabūvoti Clevelande, išlydint Dirvos redaktorių Balį Gaidžiūną į Tėvynę. Tai neeilinis įvykis. Tad iš Chicagos vykomės trys. Tautinės Sąjungos pirmininkas L. Kriaučeliūnas, poetė Švabaitė ir aš.

Atsisveikinimas koks jis bebūtų nėra linksmas reikalingas. O aš, kaip dažnai plaukiantis prieš srovę, norėjau įnešti šiek tiek ir linksmumo, kad nebūtų labai graužu, išlydint Clevelando lietuvių, Dirvos skaitytojų, o ir mano asmeninį draugą. Nes juk ne į rekrutus išlydėjome. Išvyko ten, kur mūsų visų svajonių slenkstis. Tad manau, jog nors ir nevisai į temą, mano programos dalys prisidėjo prie smagesnio atsisveikinimo. Tiek metų kartu dirbta, vargta, džiaugtasi. Bet, kad širdis traukia. Ten, kur takai praminti, kur lūkesčiai ir viltys klestėjo, kur po vargų gimė pasisekimai. Esu tikras, kad daug susirinkusių jam pavydėjo, taip kaip aš.

Pabūvojau Dirvos būstinėje, pasikalbėjau su darbuotojais. Vieni jų tiesiogiai, kiti savanoriškai darbininkai. Visi jie ... čia sustojau ir nežinau kaip juos pavadinti. Fanatikais, gerbėjais, nenuilstamais, darbo myliais, tautininkais, fašistais, nacionalistais ir dar nežinau kuo. O kaip dabar išskirstyti. Vieno darbas

labai garbingas, o kito visai nepastebimas, bet labai reikalingas. Be ano ir tas garbingasis pražūtų. Tad galvoju, kad reikėtų įsteigti medalį. Kilnaus lietuvių medalį. Šiais medalių laikais reikia.

Šiek tiek suprasdamas techniškus spaudos darbus, žvilgčiojau po Dirvos būstinę. Mačiau tvarkingai vykdomus parengimus. Mačiau vieną kitą kompiuterį. Kas gali šiandien be jų apsieiti. Mačiau naują redaktorių rankovės pasirinkimą. Bet kompiuteriai patys nederba. Reikia žmonių. Ir labai stebėjausi, kad tokiose aplinkybėse sugebama išleisti laikraštį. Priminsiu, kad bent kiek išmanau spaudos techniką. Neužmirština ir administracija. Gražiausios redakcinės pastangos atsimuša į dolerį.

Grįžus į Chicago! Mano draugas Florijonas manęs klausia.

– Kaip tau pavyko? Aš labai nuogastavau, kad apsijuoksi. O dar blogiau, kad nesijuoksi. Juk tave paskelbė humoristu.

– Atrodo, kad buvo gerai. Jeigu nesijuokė, tai šypsojosi. O ir to užtenka. Žinai, kad lietuvius sunku prajuokinti. O kad nevažiavai kartu, negerai. Keletas simpatinių poniučių klausinėjo apie tave.

– Ar tikrai? Kitą kartą važiuosiu.

IR DAR

Begyvenat Lietuvoje, Vokietijoje, Brazilijoje turėjau šiek tiek nuotykių. Bet Amerikoje pritrūko nuotykių ir gyvenimas pasidarė lyg ir nuobodus. Bet šiom dienom pergyvenau šį bei tą. O atsitiko tai dėl Dirvos redaktoriaus Balio Gaidžiūno išleistuvių. Jo išleistuvėse bekalbėdamas labai jį gąsdinau, kad užpuls jį Lietuvoje mafija. Kad apsiginti norėjau jam padovanoti pištalelą. Bet susilaikiau, nes man reikėjo grįžti atgal į Chicago. Tad aš tą plastikinį pištalelą, kuris labai tikrai ir įtikinančiai atrodė, įpakavau į savo mažą lagaminėlį ir bandžiau grįžti į Chicago.

Aerodrome prasidėjo keblumai. Bombų ir kitokių šaunamųjų ginklų tikrinimo stotis, per kurią turi pereiti, mano lagaminėlio nepraleido emė zirzti. Mat Clevelande buvau gavęs medalių, kuris buvo bronzinis. Tad mane ir išdavė. Labai pareigingos dvi merginos atidarė mano lagaminėlį. Ir...vajajai... pamatę mano pištalelą. Labai susijaudino.

Ėmiau joms aiškinti, kad šį pištalelą aš naudoju tik scenoje ir banke. Paskutinis pareiškimas buvo lyg ir humoristinis. Bet tos dvi mergaitės nesupranta jumorą. Liepė man grįžti atgal į bielių tikrinimų stotį. Ten mano plastikinis pištaletas

buvo įpakuotas į specialią dėžę ir pasiųstas.

– Gausi Chicagoje.

Reikia negalima rodytis su pištaletais Clevelande. O Chicagoje gali daryti ką nori. Tai va. Chicago kaip turėjo gangsterinio miesto reputaciją, taip ir liko.

Beje. Grįžus be pištaleto merginos labai atydziai mane tikrino su aparatais nuo galvos iki kojų. Užkliuvo už diržo sagties, bet praleido, nes turbūt nenorėjo, kad išverčiau diržą ir kelnės nusmuktų. Jeigu taip, būčiau grįžęs į Chicago be kelnų.

Taigi viskas baigėsi gerai. Chicagoje atgavau savo plastikinį pištalelą. Galėsiu toliau gąsdinti žmones.

TRANSPAK MAISTO SIUNTINIAI VELYKOMS

\$39 – Šventinis maisto siuntinys: Tirpi kava, malta kava, tirpi arbata, tirpi kakava, vaisių koncentratas, aliejus, mėsos konservai, multivitaminai, aspirinas.

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

\$ 98. – [vairaus maisto rinkinys: 55 svarai = 25 kg]

Dešra	1.5 kg	Mėsos konservai	1.2 kg	Šprotai	0.5 kg.	Vaisių koncentr.	1.5 ltr
Margarinas	1.2 kg	Aliejus	3 ltr.	Sūris	0.6 kg	Sausainiai	2 pok
Tirpi kava	200 g	Tirpi arbata	400 g	Malta kava	300 g	Cukrus	4.5 kg
Kakava	400 g	Ryžiai	3 kg	Makaronai	2.5 kg	Silkė	0.5 kg
Majonezas	1 kg	Šokoladas	1 plyt.	Švieži ar džiovinti vaisiai	1 kg	Žirneliai ar agurkai	0.7 kg
Aspirinas	250 tbl.	Vitaminai	250 tbl.				

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

\$ 75 – [vairaus maisto be mėsos: 44 svarai = 20 kg]

Cukrus, ryžiai, makaronai, margarinas, aliejus, vaisių koncentratas, malta kava, tirpi kava, tirpi arbata, tirpi kakava, džiovinti ar švieži vaisiai, sausainiai, konservuoti žirneliai arba agurkai, majonezas, multivitaminai, aspirinas.

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

Talpintuvai į Lietuvą – kas savaite.

Pinigai pervedami doleriais.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Siunčiami automobiliai talpintuvuose.

RŪTA DEGUTIENĖ 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Dirbame nuo 1987

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629 Chicagos tel. 312 436-7772

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164 U.S.A.
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781
Telex 496 06415

SPECIALISTS IN TRAVEL TO EASTERN EUROPE

VIENTKARTINĖ SPECIALI KAINA Į VILNIŲ

KOVO 29 d. CHICAGA, DETROITAS IR CLEVELANDAS į abi puses

\$650.00 plius mokesčiai

NEW YORK į abi puses **\$475.00** plius mokesčiai

Nuo

BALANDŽIO 01-16 d. CHICAGA, DETROITAS IR CLEVELANDAS į abi puses

\$750.00 plius mokesčiai

NEW YORK į abi puses **\$575.00** plius mokesčiai

Bilietai galioja iki 6 mėn.

Dėl informacijos kreiptis į: **BALTIC TOURS**

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road 407-622-5000
North Palm Beach, FL 33408 407-626-6562 res.
SE Corner of PGA Bridge 407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

RITA STAŠKUTĖ

Kelionių specialistė

Europa, Karibų salos, Meksika, Pietų Amerika, Vid. Rytai

TEL: (216) 831 - 5530 FAX (216) 831-5028

1994 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

geriausios kainos – patogiausi lėktuvai

1-800-366-9980

FINNAIR: via Helsinkis į Vilnių

(antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais)

arba kitomis jums tinkamoms oro linijomis:

SAS-via Copenhagen, LH-via Frankfurt,

LOT Polish-via Varšuva, AUSTRIAN AIR-via Viena

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103 (Ohio Savings Building) BEACHWOOD, OH 44122

CLEVELANDE ir apylinkėse

BADAUJANTIEMS

Aną savaitę Clevelando / Akrono miestuose pradėta metinė rinkliava badaujan- tiems – Harvest For Hunger. Su sekmadienio laikra- čiais buvo išplatinti maišai konservams sudėti, kuriuos galima palikti krautuvėse (supermarkets). Priimamos ir piniginės aukos spaudoje skelbiamu adresu.

Clevelando Šv. Jurgio parapijoje veikia Šalpos Centras (Hunger Center), kuris paskirsto maistą apy- linkės vagšams. Aukos Har- verst For Hunger programai galite įteikti per pamaldas Šv. Jurgio parapijoje aukų rinkėjams atskirame voke, žymėdami: "Badaujan-

tiems" arba "Hunger Pro- gram". Kiekvienas paauko- tas doleris pamaitins du vai- kus. Ši rinkliava tęsis iki š.m. kovo 27 d. Ger.J.

VYSKUPO LAIŠKAS

Sekmadienį Šv. Jurgio bažnyčioje išplatintas Cle- velando vyskupo A. Pilla laiškas parapijiečiams. Ja- me parapijiečiai raginami aktyviau panaudoti jų laiką, gabumus bei išteklius para- pijai remti.

PARENGIMAI

1994 M.

- KOVO 20 d. Dievo Motinos parapijos patalpose Kaziuko Mugė
- KOVO 26 d. 7 v.v. Šv. Kazi-

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL *didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės*

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

VELYKINIAI

siuntiniai Lietuva ir kitas
Baltijos valstybes pasieks
greičiausiai per
atlanta IE, Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL, 60629
(312) 434-2121 Iš Toliau: 1-800-775-SEND

Atstovas Clevelande: LITMA
639 East 185th Street, Euclid, OH, 44119

(216) 481- 0011

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

miero lit. mokyklos choro Pavasari-
nis koncertas, Dievo Motinos
parapijos salėje.

• BALANDŽIO 9-10 d.d. Ateiti-
ninkų metinė šventė: šeštadienio
vakare VAIDILUTĖS teatro spektak-
lis, sekmadienį po mišių – Akademija
Dievo Motinos parapijos salėje.

• BALANDŽIO 10 d. Atvelykio
stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje
11:30 ryto.

• BALANDŽIO 17 d. 4 v. p.p.
Jungtinio choro Toronto "Volungės"
ir "Dievo Motinos" Religinis kon-
certas, D.M. parapijos šventovėje.

• BALANDŽIO 23 & 24 d. d.
Š. Amerikos Lietuvių 1994 m.
Jaunučių Krepšinio Pirmenybės
Clevelande. Rengia LSK ŽAIBAS

• GEGUŽĖS 15 d. Aldonos
Stempuženės koncertas.

• GEGUŽĖS 30 d. Memorial day
– apeigos – mišios – pusryčiai rengia
Katalikų karo veteranų postas 613
Šv. Jurgio Parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 12 d. – Tragiškojo
Birželio minėjimas. Rengia Pabal-
tijiečių komitetas.

• LIEPOS 9 d. 6:00 v.v. Lietuvių
Kultūrinių Darželių D-jos Vasaros
vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH

• LIEPOS 10 d. Clevelando Pensi-
ninkų Klubu gegužinė. (Sekmadienį)

• LIEPOS 17 d. Šv. Jurgio para-
pijos gegužinė pradz. 11:30 ryto
Šv. Jurgio sodyboje.

• LIEPOS 31 d. sekmadienį 12-tą
valandą popiet, Lietuvos Šaulių
Sąjungos Išeivijoje Žalgirio šaulių
kuopos valdyba rengia gegužinę prie
ežero Beachland parke 17815
Canterbury Road Clev.

• SPALIO 3 d. Pabaltijiečių
vakaras. Rengia Clev Pabaltijiečių
komitetas (Lietuviai, latviai ir estai.)

• SPALIO 8 d. Los Angeles vyrų
kvarteto koncertas Rengia vyr
skaučių Židinys.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio
Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros
Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje
pradz. 9:30 v.v.

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų
vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

4 8 1 – 6 6 7 7

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *
* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

KOVO 11-JĄ MINĖSIME SU PROF. VYTAUTU LANDSBERGIU Clevelandas

Ketvirtąją Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventę Clevelandas minės su garbingu svečiu - prof. Vytautu Landsbergiu, po 50 žiaurių okupacijos metų įjungusiu Lietuvą į nepriklausomų ir laisvų tautų bendriją, šia tvarka:

Kovo 16 d., trečiadienis. Prof. Landsbergis atskrenda U.S. Air 5:26 v. v.

7 v. v. dalyvauja Mišiose Dievo Motinos-Lietuvos Madonų šventovėje. Po Mišių - susitikimas su visuomene Dievo Motinos parapijos salėje.

Philadelphia

Pirmą kartą į Philadelphiją atvyksta Profesorius Vytautas Landsbergis. Philadelphijos LB apylinkės valdybos pastangomis, Sąjūdžio vadas, buvęs Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininkas ir šiuo metu opozicijos Seime vadas bei Tėvynės Sąjungos (konservatorių) partijos vadas, prof. Landsbergis lankysis Philadelphijoje kovo 15-16 d.d.

Antradienis, kovo 15 d. yra skiriama susitikimams su lietuviais. Tą vakarą, 7 valandą, Lietuvių Namų (Lithuanian Music Hall) didžioje salėje įvyks Profesoriaus Landsbergio prane-

Kovo 17 d., ketvirtadienis. 12 val. popiet prof. kalba prestižiniame City Club, Clevelande. Visuomenė kviečiama pranešime dalyvauti, ir po to priešpiečiuose Klubo patalpose.

7:35 v.v. profesorius Continental išskrenda į Detroitą.

Profesoriaus vizitą globoja ir visus renginius koordinuoja Clevelando L.B. apylinkės pirm. Romas Apanavičius.

Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti. V.R.

šimas lietuviškai visuomenei.

Trečiadienį, kovo 16 d. įvyks susitikimai su amerikiečiais. Nuo 8 val. iki 9:30 val. ryto pusryčiai su World Affairs Council of Philadelphia, Union League patalpose. Pusryčių metu Prof. Landsbergis padarys pranešimą apie šiuometinę Rusijos grėsmę ir atsakys į klausimus. Po pusryčių, Prof. Landsbergis susitiks su Philadelphia Inquirer redaktorių tarybos nariais. Nuo 12:30 val. iki 2:30 val. p.p. pietūs ir konferencija su Foreign Policy Research Insti-

SVARBUS PRANEŠIMAS

ALT S-gos nariams

Kaip žinote, š.m. liepos mėn. 11-12 d.d. organizuojamas Vilniuje išeivijos tautininkų susitikimas su Lietuvos tautininkais.

Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirmininkui R. Smetonai pageidaujant, norime žinoti suvažiavimo dalyvių skaičių.

Todėl, norintieji šiame suvažiavime dalyvauti, prašomi pranešti Sąjungos pirmininkui dr. L. Kriaučeliūnui, 13400 Parker Road, Lemont, IL, 60439, tel. 708 / 301-8183. Fax nr. 708 / 448-9175 iki š.m. balandžio mėn. 15 d.

Kam reikalinga, bus pasirūpinta viešbučiais ir bilietais į Dainų ir Šokių šventę, kuri įvyks liepos 8-10 d.d.

Kviečiame gausiai dalyvauti.

Amerikos Lietuvių
Tautinės s-gos valdyba

tute (Užsienio politikos tyrimų institutas), kuris renka duomenis bei ruošia dokumentaciją JAV valdžios ir visuomeninėms įstaigoms.

Philadelphijos LB apylinkės valdyba kviečia artimų ir tolimesnių apylinkių lietuvių gausiai dalyvauti kovo 15-tos dienos susitikime su Vytautu Landsbergiu, kuris tvirtai ir sekmingai vedė Lietuvos "dainuojančią revoliuciją" jai kritišku metu į pilną nepriklausomybę.

Teresė Gečienė

Mūsų skyriaus veiklų, ilgametį narį ir buvusį pirmininką

FELIKSĄ MASAITĮ

mylimai žmonai **BRONEI** mirus,
užjaučiame ir drauge liūdime

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Los Angeles skyrius

Ilgos ir sunkios ligos iškankinta Amžinybėn
iškeliavo

A. A. BRONĖ MASAITIENĖ

Giliai užjaučiame Velionės vyrą FELIKSĄ
MASAITĮ ir kitus artimuosius

Onutė ir Pranas Dovydaičiai
Liucija ir Antanas Mažeikos
Julija ir Jonas Petroniai
Izabelė Oksienė
Rūta Sakienė
Regina Jurkūnienė
Petras Maželis
Vladas Gilyas

PADĖKA

1994 metų vasario dvidešimtą dieną Clevelande Vilties Draugijos valdyba suruošė Dirvos redaktoriui p. Baliui Gaidžiūnui išleistuves.

Atsisveikinimas ir meninė dalis įvyko Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje.

Meninę dalį atliko solistė p. Aldona Stempužienė, palydint muzikai p. Ritai Kliorienei. Savo eilėraščius skaitė poetė Julija Švabaitė-Gylienė, o gausiai salėje susirinkusius linksmai nuteikė, visiems gerai žinomas humoristas, p. Vladas Vijeikis.

Daug gražių žodžių B. Gaidžiūno adresu išreiškė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Dr. L. Kriaučeliūnas iš Chicagos, žurnalistas p. A. Dundžila iš Washingtono, Dr. A. Butkus iš Clevelando ir A. Bundonis iš Vilniaus.

Visiems reiškiamo nuoširdžią padėką.

Įpatinga padėka tenka mūsų klebonui kun. Gediminui Kijauskui už leidimą pasinaudoti patalpomis ir nuoširdų bendradarbiavimą. Taip pat esame dėkingi p. Nijolei Kersnauskaitei už atsisveikinimo programą ir jos atspausdinimą. Ačiū p. Pranui Razgaičiui už programos pravedimą.

Mieloms ir brangioms ponios, vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusioms prie šių vaišių paruošimo, visada liksime dėkingi.

Dar kartą visiems ačiū!

Vilties Draugijos valdyba.

CLEVELANDO LIETUVIŲ SKAUTIJA nuoširdžiai kviečia Jus atsilankyti į

KAZIUKO MUGĘ,

kuri įvyks 1994.03.20., sekmadienį, 11 val (tuoj po šv. Mišių) Dievo Motinos parapijos patalpose.

Kviečiame pasinaudoti proga įsigyti skautų rankų darbų, Vilniaus verbų, židinių keptų riestainių, skautininkų gamintų sūrių ir kepsnių, pasivaikinti skaniais pietumis, o gal ir į namus kugelio atsargomis pasirūpinti, paragauti saldymynų stalo gėrybių, išmėginti savo laimę loterijoje ir paprasčiausiai su savo tautiečiais ir kaimynais pasižmonėti. **Vaikams bus organizuoti žaidimai.**

Ateikite visi su gerų apetitų ir atsineškite tuščius krepšius išsirinktoms gerybėms susidėti.

A.†A.

JONUI KAPČIUI

mirus, jo žmoną IRENĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

"Sietyno" meno ansamblis

Florida

A. A.

JONUI KAPČIUI

mirus, jo žmonai IRENAI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

L. Š. S-gos Išeivijoje
Žalgirio Šaulių Kuopa

PASKIRTA KRĖVĖS LITERATŪRINĖ PREMIJA

Lietuvių Akademinis Sambūris Montrealyje vasario mėn. 23 d. jury komisijos balsų dauguma, paskyrė Krėvės Literatūrinę Premiją LIŪNEI SUTEMAI už poezijos knygą GRAFITTI ir JONUI STRIELKŪNUI už poezijos knygą TREČIAS BROLIS.

Premijos įteikimas, po \$1.000, autorei ir autoriui, vyks kovo mėn. 12 d. Montrealyje.

Jury komisiją sudarė" p-kas Vytautas A. Jonynas, sekretorė Ilona Maziliauskienė, nariai - Jūratė Tanner, Arūnas Staškevičius, Henrikas Nagys.

DĖMESIO!

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos - 37 t., Enciclopedia Lituanica - 6 t., Vinco Krėvės raštai - 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kaina 60-80 ct. už svarą. Teirautis: J. Kapočius,

P.O. Box 752

Cotuit, MA 02635

tel. 1-508-428-6991.